

ពិព័រណ៍ស្តីអំពីស្ថាបត្យកម្ម និងនគរោបនីយកម្មទំនើបខ្មែរ

an exhibition on Cambodian modern architecture and urbanism

ពិព័រណ៍ស្តីអំពីស្ថាបត្យកម្ម និងនគរោបនីយកម្មទំនើបខ្មែរ
an exhibition on Cambodian modern architecture and urbanism

រ ប ត់ បេ តុ ង
FOLDING CONCRETE

១០ តុលា - ៣ វិច្ឆិកា ២០១៩
សម្ពោធច្រៀបស្រុក ទី១០ ខែតុលា ម៉ោង ៦:០០-៨:៣០យប់

10 Oct – 3 Nov 2019
Opening Thursday, 10 Oct, 6:00-8:30pm

រាល់ថ្ងៃពុធ-សុក្រ ១០ព្រឹក-៦ល្ងាច, សៅរ៍-អាទិត្យ ១០ព្រឹក-៧យប់
ផ្ទះលេខ ១២២E4, ច្រកចូលផ្លូវខ្សែងហែម ក្រោយផ្លូវសុខហុក (១០៧)
សង្កាត់ផ្សារអូបស្សី ៤ ភ្នំពេញ

Wed-Fri 10am-6pm, Sat-Sun 10am-7pm
#122 4th floor, alley lane behind St 107 (Sok Hok)
Orussey 4, Phnom Penh

រៀបចំពិព័រណ៍ដោយ

ប៉ែន សិរីបញ្ញា និង វុធ លីណូ

ជំនួយការ

ស៊ីន ម៉ានី

ដឹកនាំដោយ

សាលី ប៊ីឡូ, ម៉ូរីត ហ្គេនីង, គ្រីស្ទាន ហៀលឡឺ និង អេដូអាត ខូហ្គែល

សហការជាមួយ

បុប្ផាណា

ទេសចរស្ថាបត្យកម្មខ្មែរ KA-Tours

ជំបូល

អ្នកចូលរួមចំណែក

មជ្ឈមណ្ឌល CFC

ជេស៊ីកា អូស្ទីន

ម៉ាសាកី អ៊ីវ៉ាម៉ូតូ

Co-curators

Pen Sereypagna and Vuth Lyno

Curatorial assistant

Sin Many

Artistic direction

Sally Below, Moritz Henning, Christian Hiller and Eduard Köegel

In partnership with

Bophana Audiovisual Resource Center

Khmer Architecture Tours

Dambaul

Contributors

Cambodia Film Commission

Jessica Austin

Masaaki Iwamoto

រចនាសៀវភៅ

វុធ លីណូ

រូបថតសម្តោចពិព័រណ៍

សុង សៀកឡេង

រូបថតទិដ្ឋភាពទស្សនាពិព័រណ៍

ម៉ិច សេរីរត្ត

រូបថតព្រឹត្តិការណ៍នានា

ម៉ិច សេរីរត្ត, ដាក់ និលរតនៈ, ស៊ីន ម៉ានី,

សុង សៀកឡេង, វុធ លីណូ

រូបភាពនៃស្នាដៃសិល្បៈ

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករម្ចាស់ស្នាដៃរៀងៗខ្លួន

លើកលែងមានបញ្ជាក់

អ្នកស្ម័គ្រចិត្ត

បៀន សីនៈ, ដាក់ សុក្រសម្បូណ៍, កៅ ដានេ,

ខនសំណាង មីក, ម៉ៅ សុវណ្ណចាន់ឌី, ព្រៃ ម៉ូលីនដា,

រតនា រាសី, ទ្រី សុខសំណាង, យ៉េង សុវណ្ណារិទ្ធ

Publication design

Vuth Lyno

Photos of opening

Song Seakleng

Photos of exhibition walk-through

Mech Sereyrath

Photos of events

Mech Sereyrath, Dara Nilrothanak,

Sin Many, Song Seakleng, Vuth Lyno

Images of artworks

Courtesy of the respective artists

unless noted otherwise

Volunteers

Bean Seynak, Dara Soksambo,

Kao Dane, Khorn Samnang Myra,

Mao Sovanchandy, Prey Molinda,

Ratana Reasey, Try Soksomnang,

Yeng Sovannarith

គាំទ្រដោយ / Supported by

Federal Foreign Office

ពិព័រណ៍នេះជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធី / Part of

encounters with
southeast asian
modernism

របត់បេតុង

Folding Concrete

វិចារណកថាអ្នករៀបចំពិព័រណ៍	២	Curatorial Statement	3
ប៊ូលឌីងស	១៤	The White Building	15
ឈុំ ជានិត	១៦	Chhum Phanith	16
វុធិ លីណូ	២០	Vuth Lyno	20
ពេជ្រ សុភាព	២១	Sopheap Pich	21
ប៉ែន សិរីបញ្ញា និង ពង្សប្រវត្តិគំបន់បាសាក់	២២	Pen Sereypagna & Genealogy of Bassac	22
ក្រុមប៊ូលឌីងស	២៣	White Building Collective	23
ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ	២៦	Modern Khmer Architecture	27
ពុំ មាសបណ្ណាល	២៨	Poum Measbandol	28
លឿង សកុណា	៣២	Loeung Sakona	32
ប្រាក់ ដាលីន	៣៥	Prak Dalin	35
បណ្ណសាររបស់ Obayashi	៣៦	Obayashi Corporation Archive	36
វិស័យភាពយន្តខ្មែរ	៤០	Cambodian Cinema	41
ជេស៊ីកា អូស្តីន	៤២	Jessica Austin	42
ស្តេហ្វីន ចានីន	៤៤	Stéphane Janin	44
គម្រោងរោងកុន	៤៦	Roung Kon Project	46
មន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្មរបស់ គម្រោង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ	៤៨	The Vann Molyvann Architectural Lab	49
កម្មវិធីសាធារណៈ	៥៦	Public Program	58
រូបភាពសកម្មភាពនានា	៦០	Photo Documents	60
ធនធាន	៦៤	Resources	64

វិចារណកថាអ្នករៀបចំពិព័រណ៍

ប៉ែន សិរីបញ្ញា និង វុធ លីណូ

ចំណងជើង *របត់របត់* បានមកពីបីចំណុច៖ ទីមួយក្នុងទសវត្សរ៍ ១៩៦០ មានការជឿនលឿនផ្នែក បច្ចេកវិទ្យា ដែលអនុញ្ញាតឱ្យស្ថាបត្យករ និងវិស្វករមានលទ្ធភាពកាន់តែច្រើនក្នុងការរចនានិងសាងសង់ សំណង់ ដែលនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា របត់របត់ គឺជារចនាមួយដ៏ពេញនិយម ។ ទីពីរ រូបភាពរបត់របត់ បង្ហាញពីអត្តសញ្ញាណនៃចលនាទំនើបនៅកម្ពុជា ដែលត្រូវបានគេមើលឃើញលើសំណង់ផ្សេងៗដូចជា អគារ សាធារណៈ វិទ្យា និងវិមាននានា ដែលត្រូវបានសាងសង់ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ។ ចុងក្រោយ ទម្រង់ ជារបត់របត់របត់ មិនមែនជាបន្ទាត់ត្រង់ គឺវាបត់ពត់ខ្លួនឆ្ពោះទៅទិសដៅជាច្រើន ប្រៀបដូចនឹង «ទំនើបភាព» នៅកម្ពុជាដែរ ដែលវាមិនបានកើតចេញពីវិស័យណាតែមួយនោះទេ ។ វាបានរីកចម្រើនពីពហុវិស័យដូចជា សិល្បៈ វប្បធម៌ ស្ថាបត្យកម្ម នគរោបនីយកម្ម ខស្សាហកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យា ។

ទំនើបនិយមនៅកម្ពុជា បានចាប់ផ្តើមកកើតតាំងពីអំឡុងចុងអាណានិគមបារាំងមកម្ល៉េះ ។ ទាំងពី សំណាក់អាណានិគមផ្ទាល់ក្តី ទាំងការចរចាពីសំណាក់ភាគីខ្មែរក្តី ទំនើបនិយមខ្មែរបានបង្ហាញចេញនៅក្នុងរូប ភាពជាច្រើនដូចជាការអនុវត្តន៍ទំនៀមទម្លាប់រស់នៅ ការសិក្សាអប់រំ អក្សរសាស្ត្រ សិល្បៈ និងស្ថាបត្យកម្មជា ដើម ។ អ្វីដែលគេសម្គាល់បានអំពីរបត់ទំនើបនិយមនេះ គឺការទទួលបានចាកចេញពីក្របខណ្ឌទស្សនៈបុរាណ និងភាសាវប្បធម៌ពីមុន មកស្វែងរកនិងបង្កើតនូវទម្រង់ក៏ដូចជាភាសាវប្បធម៌ និងការបង្ហាញថ្មីដែលឆ្លុះបញ្ចាំង ពីលក្ខខណ្ឌ និងតថភាពនៃកាលវេលាថ្មីនោះ ។

របត់របត់ គឺជាពិព័រណ៍មួយស្តីអំពីទំនើបនិយមនៅកម្ពុជា ដោយបង្ហាញជូនតាមរយៈស្ថាបត្យកម្ម និងនគរោបនីយកម្ម ព្រមទាំងប្រវត្តិសង្គមនិងវប្បធម៌របស់វា ។ ពិព័រណ៍នេះ ពិនិត្យជាពិសេសលើអំឡុងពេល ក្រោយឯករាជ្យភាពទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៥០ ដល់ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៧០ ប៉ុន្តែក៏ក្រឡេកមើលផងដែរទៅកាន់ សម័យចុងអាណានិគមបារាំងមុននេះ និងឆ្ពោះមកកាន់ពេលបច្ចុប្បន្ន ។

ត្បិតតែស្ថាបត្យកម្មនិងនគរោបនីយកម្ម គឺជាការផ្តោតសំខាន់នៃពិព័រណ៍នេះក៏ពិតមែន ចំណុចប្រសព្វ ជាមួយវិស័យសិល្បៈនិងវប្បធម៌ ក៏ត្រូវបានលើកយកមកឆ្លុះបញ្ចាំងផងដែរ ។ តាមរយៈឯកសារបណ្ណសារ គម្រោងស្រាវជ្រាវ និងស្នាដៃសិល្បៈ ពិព័រណ៍នេះបង្ហាញពីភាពសំបូរបែបនៃភាសាស្ថាបត្យកម្ម និងភាសា វប្បធម៌ ដែលបានជះឥទ្ធិពលដល់ និងទទួលឥទ្ធិពលពីទំនើបភាពខ្មែរ ។ អមជាមួយនឹងកម្មវិធីពិព័រណ៍នេះ ក៏មានកម្មវិធីសាធារណៈជាបន្តបន្ទាប់ ដើម្បីពង្រីកកិច្ចពិភាក្សាលើប្រធានបទនេះ មានដូចជាបាត់កថា ដំណើរទស្សនាស្ថាបត្យកម្ម មន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្ម និងកម្មវិធីបញ្ចាំងខ្សែភាពយន្តជាដើម ។

ពិព័រណ៍នេះ គឺរៀបចំឡើងជាច្រើនផ្នែក ។ ផ្នែកមួយបង្ហាញពីអគារប៊ូលខឺង ដែលជាគម្រោងសាក ល្បងនៃអគារស្នាក់នៅបែបអាប៉ាតឺម៉ង់ទំនើប កសាងឡើងនៅឆ្នាំ ១៩៦៣ (និងកម្ទេចចោលនៅឆ្នាំ ២០១៧)។ ផ្នែកមួយទៀតពិនិត្យលើស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ដោយរួមមានអគាររដ្ឋសំខាន់ៗ និងផ្ទះវិទ្យាក្នុងទស្សវត្សរ៍ ១៩៦០-៧០ ។ ផ្នែកមួយឆ្លុះបញ្ចាំងពីវិស័យវប្បធម៌ភាពយន្ត ដែលបានរីកដុះដាលក្នុងអំឡុងពេលជាមួយគ្នា នោះ ។ នៅក្នុងផ្នែកនីមួយៗនេះ ក៏មានស្នាដៃសិល្បៈសហសម័យចូលរួមសន្ទនាផងដែរ ។ នៅក្នុងពិព័រណ៍នេះ ក៏មានមន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្ម សម្រាប់និស្សិតធ្វើការសិក្សាស្រាវជ្រាវថ្មីៗ និងបន្ទប់អានដែលមានសៀវភៅ និងឯកសារអំពីទំនើបនិយមនៅកម្ពុជា អាស៊ីអាគ្នេយ៍ និងតំបន់ផ្សេងៗទៀតលើពិភពលោក ដែលមានបរិបទ ស្រដៀងគ្នា ។ ផ្នែកខ្លះៗពីគម្រោង Encounters with Southeast Asian Modernism ផ្សេងៗទៀតនៅ ទីក្រុងហ្សាការតា សិង្ហបុរី និងយ៉ាងហ្គន ក៏ត្រូវបានលើកយកមកបង្ហាញជូនផងដែរ ។

Curatorial Statement

Pen Sereypagna and Vuth Lyno

The title *Folding Concrete* comes from three folds: firstly, in the 1960s, there were a lot of advances in technology that allowed architects and engineers to have more possibilities in design and construct structures in which, in Cambodia, folding concrete was popularly one of them. Secondly, the image of folding concrete represents identities of modern movement in Cambodia which has been seen on various structures such as public buildings, villas and monuments built in Sangkum Reastr Niyum period. Lastly, the folding form of concrete is not a straight line in a sense, it is bending toward multiple directions like ‘modernities’ in Cambodia—they have not come from one field of disciplinaries. They have grown from multi-fields such as art, culture, architecture, urbanism, industry and technology.

Cambodian modernism through various disciplines was already manifest during the late French colonial period—either through the colonial power or with the negotiation of the Cambodian counterparts—such as in customary practices, education, literature, art and architecture. There was an insistence on departing from the previous or traditional frameworks of thinking and cultural language, into innovating new forms and expressions that were reflective of the conditions and realities of the time.

Folding Concrete presents some interwoven narratives of modernism in Cambodia through architecture and urbanism and their social and cultural histories. The exhibition primarily considers the period of post-independence during the 1950s-70s, yet also extends its view back to the prior late colonial period and forward to the present time.

While architecture and urbanism are the main focus, intersections with the fields of art and visual culture are also shed light on. Drawing from archival materials, research projects and artworks, the exhibition presents a rich texture of architectural and cultural language that shapes and is effected by Cambodian modernism. A series of public programs, including talks, a tour, an architectural workshop and film screenings, is also organised during the exhibition period to expand the conversation.

The exhibition is arranged into several sections. One section is dedicated to the White Building—an experimental, modernist, apartment housing built in 1963 (and demolished in 2017). Another section considers New Khmer Architecture which includes major state buildings as well as residential villas during the 1960s-70s. One section looks at the cinema culture which proliferated during the same period. Each of these sections is presented in conversation with a contemporary artwork. The exhibition also houses an architectural lab of students producing some new research, while a reading corner is stocked with books and journals on modernism in Cambodia, Southeast Asia and other parts of the world with similar context. Highlights of Encounters with Southeast Asian Modernism projects in Jakarta, Singapore and Yangon are also presented.

ខាងលើ៖ កម្រងរូបថត ប្រជាជនភ្នំពេញ ដោយក្រុមហ៊ុនឌីងស។ **ខាងក្រោម៖** រូបថត ៣៦០ ដឺហ្គ្រេ នៃអគារហ៊ុនឌីងស របស់ ល្យូ ជានិត អាចមើលបានតាម កុំព្យូទ័រ និងស្នាដៃ ភាពថ្លានៃកាលវេលា របស់ ប៉ែន សិរីបញ្ញា និងពង្សប្រវត្តិកំបស់ បាសាក់។ **ទំព័រទល់មុខនេះ៖** គំនូរ ផ្ទះ — ព្រលឹង ដោយ វុធិ លីណូ និងស្នាដៃចម្លាក់ កោះបែកគ្នាលេខ ២ របស់ ពេជ្រ សុភាព

Top: White Building Collective's *Humans of Phnom Penh*. **Bottom:** 360 degree images of the White Building by Chhum Phanith viewable on computers, and Pen Sereypagna & Genealogy of Bassac's *Transparency of Time*.

Facing page: Vuth Lyno's paintings *House – Spirit* and Sopheap Pich's wall piece *Parting Islands No. 2*.

ខាងលើ៖ រូបរចនាស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរដោយ ពុំ មាសបណ្ណល។ **ទំព័រខាងឆ្វេង៖** ផ្ទាំង Posters នៃស្នាដៃស្រាវជ្រាវអំពី *វិទ្យាទំនើបទសវត្សរ៍ ១៩៦០ នៅភ្នំពេញ* ដោយ លឿង សកុណា និងស្នាដៃចម្លាក់នៅលើកម្រាលឥដ្ឋដោយ ប្រាក់ ជាលីន។
Top: Illustration work of New Khmer Architecture by Poum Measbandol.
Left page: Posters of research on *Modern Villas of 1960s, Phnom Penh* by Loeng Sakona, and floor sculpture by Prak Dalin.

ខាងលើ៖ រូបថតនៃទិដ្ឋភាពមុខរោងភាពយន្តនៅភ្នំពេញ កាលពីឆ្នាំ ១៩៩២ ដោយ ស្តេហ្វឺន ចានីន។ វីដេអូសម្ភាស អំពីប្រវត្តិ និងការចងចាំនៃវិស័យភាពយន្តខ្មែរដោយ គម្រោងរោងកុន។

ខាងក្រោមទំព័រមុខនេះ៖ វីដេអូសម្រង់ខ្លីៗនៃខ្សែភាពយន្តខ្មែរទសវត្សរ៍ ១៩៦០ និង ៧០ ចងក្រងដោយ ជេស៊ីកា អូស្ត្រីន។ សៀវភៅអំពីរោងភាពយន្តខ្មែរ និងបំណែកអគាររោងភាពយន្តប្រមូលដោយ គម្រោងរោងកុន។

Top: Photographs of cinemas in Phnom Penh in 1992 by Stéphane Janin. Video interviews on history of Cambodian cinemas by Rong Kon Project.

Bottom on facing page: Video clips of Cambodian films from 1960s-70s compiled by Jessica Austin. A handmade book and architectural remnants of a cinema collected by Rong Kon Project.

ខាងលើ: ផ្ទាំង Posters នៃការងារស្រាវជ្រាវអំពីស្ថាបត្យកម្មទំនើបនៅទីក្រុង យ៉ាងហ្គន។
ចំពីរខាងឆ្វេង: បន្ទប់អាន និងផ្ទាំង Posters នៃបណ្ណសាររបស់ក្រុមហ៊ុន Obayashi ។
Top: Posters of research on modern architecture in Yangon.
Left page: Resource corner and posters of Obayashi Corporation Archive.

ប៊ូលឌីងស

នៅក្នុងអំឡុងពេលទំនើបកម្មដ៏ភ្ញើរវា បន្ទាប់ពីកម្ពុជាទទួលបានឯករាជ្យពីបារាំងនោះ អគារប៊ូលឌីងស ឬប៊ូលឌីងស ត្រូវបានសាងសង់ឡើងក្នុងឆ្នាំ ១៩៦៣ សម្រាប់ជាលំនៅដ្ឋានរដ្ឋដល់បុគ្គលិកសាលាក្រុង បុគ្គលិកវប្បធម៌ និងគ្រួសារដែលមានប្រាក់ចំណូលទាបទៅមធ្យម ដែលចង់ក្លាយជាម្ចាស់គេបាដ្ឋានថ្មីនៅក្នុង ទីក្រុងភ្នំពេញដែលកំពុងរីកចម្រើន ។ អគារនេះ រចនាដោយស្ថាបត្យករខ្មែរ លុយ បានហាប់ និងវិស្វករបារាំង កើតនៅអ៊ុយក្រែនលោក វ៉ាឌីមី បូខៀនស្តី ហើយវាជាគម្រោងសាកល្បងដំបូងបង្អស់នៃប្រភេទផ្ទះបែប អាប៉ាតឺម៉ង់ទំនើបច្រើនជាន់នៅកម្ពុជា។

អគារប៊ូលឌីងស ជាផ្នែកមួយនៃគម្រោងដ៏ធំគឺ គម្រោងមាត់ទន្លេបាសាក់ ដែលវាជាសង្កាត់វប្បធម៌និង សាធារណៈ និងត្រូវបានសាងសង់ឡើងនៅលើដីចាក់បំពេញទៅក្នុងមាត់ទន្លេបាសាក់ ។ វារួមមានអគារលំនៅ ដ្ឋានរដ្ឋមួយចំនួន មហោស្រពជាតិ សាលាពិព័រណ៍ និងឧទ្យានសាធារណៈ ។ រួមជាមួយគ្នា សង្កាត់នេះតំណាង ឱ្យចក្ខុវិស័យនៃប្រទេសកម្ពុជាក្រោយឯករាជ្យភាព គឺរបបនៃការគាំទ្រសាធារណៈ និងវប្បធម៌នៅក្រោមការ ដឹកនាំគោលនយោបាយសង្គមរាស្ត្រនិយម របស់ ព្រះបាទ សម្តេច សីហនុ ។

បន្ទាប់ពីការដួលរលំនៃរបបខ្មែរក្រហមនៅឆ្នាំ ១៩៧៩ ទៅ សិល្បករដែលនៅរស់រានមានជីវិត គឺជា ប្រជាជនដំបូងគេដែលបានមករស់នៅក្នុងអគារប៊ូលឌីងសនេះឡើងវិញ ខណៈដែលពួកគេបានចាប់ផ្តើមហាត់ ការងារសិល្បៈឡើងវិញ នៅឯមហោស្រពជាតិនៅក្បែរនោះ ។ សង្កាត់នេះក៏បានបន្តរីកលូតលាស់ និងក្លាយជា សហគមន៍ដ៏រស់រវើកមួយ ដែលមានប្រជាជនប្រមាណជាង ៥០០ គ្រួសារស្នាក់នៅ ដោយរួមទាំងសិល្បករ ច្រើនជំនាន់ សិប្បករ កម្មករ បុគ្គលិកវប្បធម៌ មន្ត្រីរាជការ អ្នកលក់ដូរតាមដងផ្លូវ និងជនចំណាកស្រុកពីជនបទ ជាដើម ។ ក្នុងអំឡុងពេលជាច្រើនឆ្នាំនោះ ប្រជាជននៅប៊ូលឌីងបានកែប្រែនិងកែច្នៃអគារនេះក្នុងទម្រង់ផ្សេងៗ ដើម្បីបំពេញតម្រូវការស្នាក់នៅរបស់គេរៀងៗខ្លួន ។ នៅឆ្នាំ ២០១៧ អគារប៊ូលឌីងស ត្រូវបានកម្ទេចចោល ដើម្បីបង្កើតគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ថ្មី ។

ប៉ែន សិរីបញ្ញា និងពង្សប្រវត្តិបន់បាសាក់ បង្ហាញពីការវិវឌ្ឍន៍នៃរចនាសម្ព័ន្ធអគារប៊ូលឌីងសនេះ ទៅតាមកាលវេលា ដោយប្រើគំនូរល្អបំផុតស្ថាបត្យកម្មដ៏ប្រណិត រួមបញ្ចូលជាមួយរូបថតនៃអគារនេះ និងមជ្ឈដ្ឋាន នៅជុំវិញ ។ **ឈុំ ផានិត** បង្ហាញឱ្យយើងឃើញកាន់តែជិត តាមរយៈកម្រងរូបថត ៣៦០ ដឺហ្គ្រេ នៃប្លុកនេះ និង ទិដ្ឋភាពខាងក្នុងនៃផ្ទះមួយចំនួន នៅពេលមុននិងក្រោយអ្នកភូមិបានរើចេញ ។

ប្រលឹងនិងស្មារតីនៃសហគមន៍ប៊ូលឌីងស ត្រូវបានលើកឡើងនៅក្នុងស្នាដៃរបស់ **វុធ លីណូ** ដោយ គាត់បានប្រមូលជំនឿផ្ទះ ព្រះភូមិ និងរានទេវតាផ្សេងៗចំនួនជាង ១០០ ពីសហគមន៍នេះ នៅមុនពេលអគារ នេះត្រូវគេវាយកម្ទេចចោល ។ គាត់បានប្រែក្លាយផ្ទះសក្ការៈទាំងនេះទៅជាស្នាដៃបង្អំនៃអគារសក្ការៈដ៏ធំមួយ។ សម្រាប់ពិព័រណ៍នេះ គំនូរពណ៌ទឹកតូចចំនួនពីរនៃស្នាដៃបង្អំនេះត្រូវបានលើកមកបង្ហាញ ។ ចំណែកឯ **ក្រុម ប៊ូលឌីងស** បានបង្ហាញពីមុខមាត់របស់ប្រជាជនមួយចំនួន ដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ដ៏ច្នៃប្រឌិតនេះ តាមរយៈ កម្រងសាច់រឿងរូបថត ។

នៅក្នុងផ្នែកពិព័រណ៍នេះដែរ ក៏មានសន្ទនាជាមួយស្នាដៃចម្លាក់ធំមួយលើជញ្ជាំងរបស់ **ពេជ្រ សុភាព** ដែលស្នើអំពីភាសានិរន្តនៃអរូបី ធរណីមាត្រ និងសរីរាង្គ ដែលជាប្រធានបទដ៏សំខាន់មួយនៅក្នុងទំនើបនិយម។

The White Building

Amidst the escalating modernisation after the independence from France, the White Building was built in 1963 as a social housing project for municipal staff, cultural workers, and low-to-mid income families who were seeking to own new homes in the burgeoning Phnom Penh city. Designed by Cambodian architect Lu Ban Hap and Ukraine-born French engineer Vladimir Bodiensky, it was among the very first experiments of multi-storey, modernist apartment style housing in Cambodia.

The White Building was part of a larger project called Bassac River Front, a public and cultural district built on a reclaimed land along the Bassac River. It comprised several social housing structures, a National Theatre, several Exhibition Halls, and public parks. All together, the complex represented a vision of post-independence Cambodia: a regime of pro-public and pro-culture under the leadership of Norodom Sihanouk's Sangkum Reastr Niyum or People's Socialist Community.

After the collapse of the Khmer Rouge in 1979, surviving artists were the first residents to come live in the White Building, as they resumed work at the nearby National Theatre. The neighbourhood continued to grow and housed a vibrant community of more than 500 households, including generations of artists, craftspeople, cultural workers, civil servants, street vendors, and migrants from the countryside. Over the years, the residents had altered and adapted the structure of the White Building to accommodate their practical housing needs. In 2017, the White Building was demolished to make way for new development.

Pen Sereypagna & Genealogy of Bassac presents a visual development of the White Building structure through time traced by fine, transparent layers of architectural drawings combined with photographs of the building and its surrounding. Bringing us a closer look, **Chhum Phanith** shows intimate 360 degree images of the block and some of the apartments' interiors before and after the residents moved out.

The spirit of the White Building community is captured in the work of **Vuth Lyno** who collected more than 100 spirit houses from the neighbourhood before its demolition and transformed them into a grand architectural installation of shrines. In this exhibition, two small watercolor drawings of the installation are presented. **The White Building Collective** introduces some of the faces of people behind this dynamic community through a series of photograph stories.

In dialogue with this section, a delicate, large wall sculpture by **Sopheap Pich** proposes a timeless language of geometry, abstraction and the organic which occupies much of the discussion in modernism and beyond.

ឈុំ ជានិត

អគារប៊ូលឌីង ភ្នំពេញ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧

រូបថត ៣៦០ ដឺក្រេ ចំនួន ៤ សិត

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករ និង លំហស្ថាបត្យកម្មកម្ពុជា SAC

Chhum Phanith

The White Building Phnom Penh, Mar 2017

4 sets of 360 degree images

Courtesy the artist and Space for Architecture Cambodia (SAC)

ឈុំ ផានិត

អគារប៊ូលឌីង ថ្ងៃ៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៧

រូបថត ៣៦០ ដឺក្រេ ចំនួន ៤ សិត

Chhum Phanith

The White Building, 06 June 2017

4 sets of 360 degree images

វុធ លីណូ

ផ្ទះ — ព្រលឹង (២០១៩)

គំនូរទឹកលើក្រដាស

គូរដោយ ថន សុខ

រូបមួយគូ, នីមួយៗ ២៧ x ៣៧ cm

Vuth Lyno

House – Spirit, 2019

Water color on paper

Painted by Than Sok

A set of two, 27 x 37 cm each

ពេជ្រ សុភាព

កោះបែកគ្នា លេខ ២ (២០១៩)

ឈើចាស់ ឫស្សី ផ្កា លួស ស្បែកគោ

១៩៩,៥ x ១៤១,៥ x ៤ cm

Sopheap Pich

Parting Islands No. 2, 2019

Reclaimed wood, bamboo, rattan, metal, cowhide

199.5 x 141.5 x 4 cm

ប៉ែន សិរីបញ្ញា និងពង្សប្រវត្តិកំបន់បាសាក់

ភាពថ្លាវៃនៃកាលវេលា (២០១៩)

ស្លឹកយឺចិតលើកញ្ចក់ផ្លិចស៊ី

២៩,៧ x ៤២ x ៣,៧ cm

Pen Sereypagna & Genealogy of Bassac

Transparency of Time, 2019

Vinyl sticker on plexiglass

29.7 x 42 x 3.7 cm

①

②

③

④

⑤

⑥

⑦

ក្រុមប៊ុលឌីងស
ប្រជាជនភ្នំពេញ (២០១៤-១៦)
រូបថតឌីជីថលផ្ដិតលើក្រដាស
៧ សន្លឹក, នីមួយៗ ២០ x ៣០ cm

White Building Collective
Humans of Phnom Penh, 2014-16
Digital C-Print
7 photographs, 20 x 30 cm each

ប្រជាជនភ្នំពេញ ដោយ ក្រុមប៊ូលឌីងស

Humans of Phnom Penh by White Building Collective

- ① - ការប្រាថ្នារបស់ម្តាយគ្រប់រូប គឺចង់ឃើញកូនមានការលូតលាស់ដោយសុខភាពល្អ និងឆ្លាតវៃ ដូចជាអ្វីដែលកូនរបស់ខ្ញុំកំពុងតែលូតលាស់នេះដែរ។
- Every mother wants to see her child grow healthy and clever, like how my son is growing.
- ② - ការចូលរួមគ្រប់សកម្មភាព វាធ្វើឲ្យយើងយល់ដឹងច្រើនពីសង្គម និងអ្វីដែលថ្មីៗ។ ដូចជាការតាំងពិព័រណ៍ស្នាដៃសិល្បៈនេះ យើងអាចនិយាយបានថា នេះជាអ្នកជំនាន់ថ្មីរបស់យើង។
- Participating in all activities makes us understand a lot about society, and learn about new things. Like this art exhibition, we can say that this is our new generation.
- ③ - ខ្ញុំចូលចិត្តយកឈើដែលគេបោះចោលមកធ្វើជាតុ ទូ ឬគ្រែ ហើយរបស់ប្រើប្រាស់នៅផ្ទះខ្ញុំ ក៏ខ្ញុំយកឈើដែលគេលែងប្រើមកធ្វើដែរដូចជា ទូដាក់ចាន និងកៅអីដែលខ្ញុំកំពុងអង្គុយនេះជាដើម។
- I collect leftover wood from others to make tables, chairs and cupboards for your house. In my house, I used it to make a cupboard and the chair that I sit on.
- ④ - ពេលទៅណាមួយៗ យើងមិនដែលបានជុំគ្នាទេ មានតែពេលបុណ្យទាននេះទេ ដែលជាពេលវេលាល្អសម្រាប់គ្រួសាររបស់ខ្ញុំ។ មិនថាទៅវត្តទេ ឲ្យតែមានបុណ្យទាន ឬថ្ងៃឈប់សម្រាកធំៗ យើងបានជួបជុំគ្នាហើយ។
- Whenever we go somewhere, we never get to go together, except when there is festival or ceremony that's a good time for my family. It's not only when we going to pagoda that my family can get together; as long as there is festival, ceremony or big public holiday, we can all meet.
- ⑤ - ខ្ញុំរស់នៅក្នុង ប៊ូលឌីងស នេះតាំងពីតូចម្ល៉េះ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍អន់ចិត្ត នៅពេលដែលអ្នកខាងក្រៅនិយាយថា អាគារប៊ូលឌីងស ជាតំបន់មិនល្អសម្រាប់រស់នៅ។ ខ្ញុំរស់នៅទីនេះ គឺគ្រួសារខ្ញុំមានសេចក្តីសុខរហូតមក។
- ចុះលើគេនិយាយតៗគ្នាថា រដ្ឋាភិបាលចង់ដោះដូរទៅកន្លែងផ្សេង ពីព្រោះគេគិតថាអាគារនេះចាស់ តើបងគិតយ៉ាងណាដែរ?
- ចង់ទៅរស់នៅណាទៀត បើនៅទីនេះជិតសាលារៀន ជិតកន្លែងធ្វើការងារ និងជិតផ្សារទំនើបទៀតទៅហើយនោះ? បើទៅកន្លែងឆ្ងាយ ខ្ញុំត្រូវចំណាយពេលវេលា និងលុយសម្រាប់មធ្យោបាយធ្វើដំណើរទៀត។ គេថាអាគារនេះចាស់ចេះតែថា គ្រាន់តែមើលពីសំបកក្រៅ។ ខ្ញុំរស់នៅយូរហើយវាមិនស្អីផង។ ប្រសិនបើយើងនាំគ្នាលាបពណ៌ថ្មី អាគារនេះនឹងថ្មីហើយ។ អញ្ចឹងបានជាគេថា «កុំមើលអ្វីតែពីសំបកក្រៅ»។
- I have been living in the White Building since I was young. I'm so upset when people outside say the White Building is not a good place to live. My family lives peacefully here.
- I heard some people saying that the government wants to relocate the residents here to another place, because this building is old. What do you think?
- Where else would I want to live, since living here is already close to school, close to places to work, and close to the mall too? If I lived far away, I would need to spend more

time and pay more for transportation. They're just saying that this building is old; but they only saw it from the outside. I have been living here a long time, and there hasn't been any problem. If we painted the building, it would look new again. That's why they say "Don't only look at the surface."

- ⑥ - តើលោកពួកអ្នកប្រាប់ខ្ញុំអំពីអនុស្សាវរីយ៍មួយដែលពួកចាំជាងគេបានទេ?
- កាលពីពួកសំនៅឯតំបន់ដីក្រហម ពួកនៅចងចាំមិនភ្លេចក្នុងយប់មួយដែលមានភ្លើងនេះ។ ពេលនោះ ពាក់កណ្តាលអាធ្រាត្រហើយ ស្រាប់តែមានសំឡេងស្រែកឈរឆរថា «ភ្លើងនេះផ្ទះៗ!» ហើយពួកក៏ក្រោកឃើញមានអណ្តាតភ្លើងយ៉ាងសន្ទាសន្ទៅនៅក្រោយផ្ទះរបស់ពួក។ ក្រុមគ្រួសារពួក បានស្ទុះស្ទាត់កូនចេញពីផ្ទះ។ ពួកយំខ្លាំងណាស់ ពួកមិនយកអ្វីបានច្រើនឡើយ ទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ និងលុយកាក់ សូម្បីរបស់របរស្រីប្រើប្រាស់ក៏យកមិនទាន់ឡើយ។ ពួកសំរើបើងពីខ្លួន គ្មានផ្ទះ គ្មានអាហារ គ្មានលុយនិងសំលៀកបំពាក់អ្វីទេ។ គ្មានអ្វីសោកស្តាយជាងនេះទេ។ ជាសំណាង មានអង្គការមួយចំនួនបានជួយពួកអ្នកនេះផ្ទះដោយឲ្យបាយ និងសម្ភារៈប្រើប្រាស់ខ្លះ និងសសរផ្ទះដើម្បីសាងសង់ផ្ទះថ្មីវិញ ពួកមិនអាចភ្លេចពីហេតុការណ៍ថ្ងៃនោះឡើយ។ ដូចពាក្យចាស់ថា "ស៊ូលិចទុកកណ្តាលទន្លេ កុំឲ្យតែភ្លើងនេះផ្ទះ"។ ឥឡូវពួកជាអ្នករត់ម៉ូតូឌុបនៅតំបន់ប៊ូលឌីងសនេះ ដើម្បីចិញ្ចឹមកូនៗ និងខ្លួនឯង។

- Can you tell me about the most memorable moment in your life?
- I can't forget one night when there was a fire in Dey Krohom, where I lived. Past midnight, I heard people shouting "Fire! Fire!" I immediately woke up and saw a blaze of fire behind my house. We hurried to get out of the house and bring the kids with us. I was so frightened; I didn't take anything from the house, not even money or any household items. I lost everything: no house, no food, no money, no clothes. There was nothing worse than this. Luckily there were some NGOs that helped to provide us with food, clothes, household items, and columns to build our house again. Like the old people say: "Rather a boat sinks in the river than a house catches fire." Now I work as a motorbike-taxi driver around the White Building area to support my kids and myself.

- ⑦ - ខ្ញុំធ្វើការជាគ្រូបង្រៀនភាសាអង់គ្លេសមែន ប៉ុន្តែខ្ញុំមានបទពិសោធន៍ច្រើននៅក្នុងជីវិតរបស់ខ្ញុំ។ ខ្ញុំធ្លាប់ធ្វើជាគ្រូភាសាអង់គ្លេសនៅអង្គការមួយនៅក្នុងសហគមន៍ប៊ូលឌីង ទោះបីក្មេងនៅទីនេះមានកម្រិតយល់ដឹងខុសៗគ្នា ពិបាកក្នុងការបង្រៀន ពិបាករកឯកសារមកបង្រៀន មិនដូចសាលាឯកជនមែន ប៉ុន្តែខ្ញុំមានការសប្បាយច្រើន ទោះបីបាត់កំរិតមែនតែខ្ញុំទទួលបាននូវបទពិសោធន៍ ដែលកន្លែងធ្វើការផ្សេងទៀតពុំមានដូចជាទំនាក់ទំនងជាមួយក្រុមគ្រួសារក្មេងៗក្នុងសហគមន៍ ដែលធ្វើអោយខ្ញុំគិតថាខ្ញុំបានចូលយ៉ាងជិតជាមួយជីវិតពួកគាត់។ ទោះបីឥលូវខ្ញុំបានឈប់ធ្វើការនៅទីនេះមែន ប៉ុន្តែខ្ញុំតែងតែមកចូលរួមសកម្មភាពសង្គមជាមួយក្មេងៗនៅទីនេះព្រោះវាធ្វើអោយខ្ញុំរីករាយ និងមានភាពកក់ក្តៅផងដែរ។

- I am an English teacher with many years of experience. I used to be an English teacher for an organization in the white building community. The kids were sometimes undisciplined and there were no facilities compared to what you get in an international school but I felt very happy teaching there. It was tiring but the relationship I had with the kids and their families would make up for everything else. I stopped working there a while ago but I try to come as often as I can to join all the social events that are happening here. It makes me feel good!

ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ

ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ សំដៅលើចលនានៃភាសាស្ថាបត្យកម្មថ្មីដែលឆ្លើយតបទៅនឹងនគរោបនីយកម្ម និងទំនើបកម្មនៅកម្ពុជា ក្នុងសម័យក្រោយឯករាជ្យពីបារាំង ។ ខណៈពេលដែលភាពទំនើបនៃស្ថាបត្យកម្មត្រូវបានរំលោភនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ចាប់តាំងពីចុងអាណានិគមនិយមដោយស្ថាបត្យករបារាំងនិងបរទេសនោះ ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ត្រូវបានកកើតឡើងក្នុងកំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៥០ និងបានអភិវឌ្ឍយ៉ាងខ្លាំងក្លានៅទសវត្សរ៍ ១៩៦០ រហូតដល់ដើមទសវត្សរ៍ ១៩៧០ ។

ស្ថាបត្យករជនជាតិខ្មែរ ដែលត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ដំបូងបង្អស់គឺ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ ដែលគាត់បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលនៅសាលាវិចិត្រសិល្បៈនៅទីក្រុងប៉ារីស ដែលនៅទីនោះគាត់បានរៀនអំពីទស្សនវិជ្ជារបស់ប្រទេសស្តីពីស្ថាបត្យកម្មទំនើប។ នៅពេលដែលលោកបានវិលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញនៅឆ្នាំ ១៩៥៦ លោកត្រូវបានតែងតាំងជាប្រមុខកិច្ចការសាធារណៈ និងជាស្ថាបត្យកររដ្ឋដោយ ព្រះបាទនរោត្តម សីហនុ ។ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ បានទទួលបន្ទុកលើគម្រោងស្ថាបត្យកម្មរដ្ឋដ៏ធំៗជាច្រើនដូចជា មហាវិទ្យាល័យគុរុកោសល្យ ពហុកីឡាដ្ឋានជាតិ និងតំបន់មាត់ទន្លេបាសាក់ ដែលជាមណ្ឌលវប្បធម៌ និងសាធារណៈដ៏ធំ ។

ខណៈពេលដែលលោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ ជាបុគ្គលដ៏ល្បីល្បាញម្នាក់នៃចលនាស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ចលនានេះទាំងមូលត្រូវបានចូលរួមដោយស្ថាបត្យករខ្មែរជាច្រើនរូបទៀតដូចជា លោក ម៉ម សុផាណា, លោក អ៊ុង ក្រព័ន្ត, លោក លុយ បានហាប់, លោក សេង ស៊ុនថេង ក៏ដូចជាស្ថាបត្យករបរទេសជាច្រើនទៀតដូចជា លោក ហែនរី ឆាតែល, ឡឺវីយ៉ា និងម៉ុងដេ និង វ៉ាឌីមៀ បូខៀនស្តី ជាដើម ។ ពួកគេរួមគ្នាបង្កើតនូវភាសានៃស្ថាបត្យកម្ម និងនគរោបនីយកម្មថ្មីមួយនៅកម្ពុជា ដែលមានគុណភាពកម្រិតអន្តរជាតិ ប៉ុន្តែឆ្លើយតបទៅនឹងលក្ខខណ្ឌក្នុងប្រទេស ។ លក្ខណៈពិសេសៗនៃស្ថាបត្យកម្មទាំងនេះ ត្រូវបានប្រារព្ធយ៉ាងរស់រវើកនៅក្នុងស្នាដៃគំនូរចនាខ្លះៗដ៏ចម្រុះដោយ **ពុំ មាសបណ្ណាល** ។ ដោយផ្អែកលើរូបថតបណ្ណសារនៃស្ថាបត្យកម្មខ្មែរសំខាន់ៗមួយចំនួន សិល្បករនេះបានបង្ហាញវាឡើងវិញនៅក្នុងជីវិតថ្មីជាមួយពណ៌លេចធ្លោ និងមានលក្ខណៈពិសេសប្លែកៗ ។

លឿង សកុណា បានសិក្សាអំពីវិទ្យាខ្មែរដែលសាងសង់នៅក្នុងកំឡុងពេលដូចគ្នានោះដែរ ដែលច្រើនតែគេមើលរំលង ។ ភាគច្រើននៃវិទ្យាទាំងនេះ គេមិនបានស្គាល់ថានរណាជាអ្នកចនាវាទេ ។ សកុណា បានវិភាគលើវិទ្យាចំនួន ២០ ហើយបានរកឃើញថាផ្ទះឯកជនទាំងនេះ ប្រើប្រាស់ភាសានិងទស្សនៈស្ថាបត្យកម្មដូចគ្នាជាមួយនឹងស្ថាបត្យកម្មរដ្ឋដែរ ។ ការស្រាវជ្រាវរបស់គាត់ ក៏បានបង្ហាញឱ្យយើងយល់បន្ថែមកាន់តែច្បាស់អំពីរបៀបរបស់នៅក្នុងកំឡុងពេលក្រោយឯករាជ្យ ។

នាំមកបង្ហាញជូននៅក្នុងផ្នែកពិពណ៌នានេះ គឺជាស្នាដៃបង្កើតថ្មីដោយ **ប្រាក់ ជាលីន** រូបចម្លាក់គ្រោងឆ្អឹងធ្វើពីដែកមួយ ហាក់ដូចជាវាលូននិងពត់ពែននៅជុំវិញនិងចូលទៅក្នុងទេសភាពបេតុងនៅលើកម្រាលឥដ្ឋ ។ សិល្បករ ប្រើប្រាស់សម្ភារដែលគេប្រើជាទូទៅនៅក្នុងសំណង់ទំនើប មកលើកពីការអភិវឌ្ឍន៍ដែលរាតត្បាតពាសពេញប្រទេសកម្ពុជាបច្ចុប្បន្ន ។

Modern Khmer Architecture

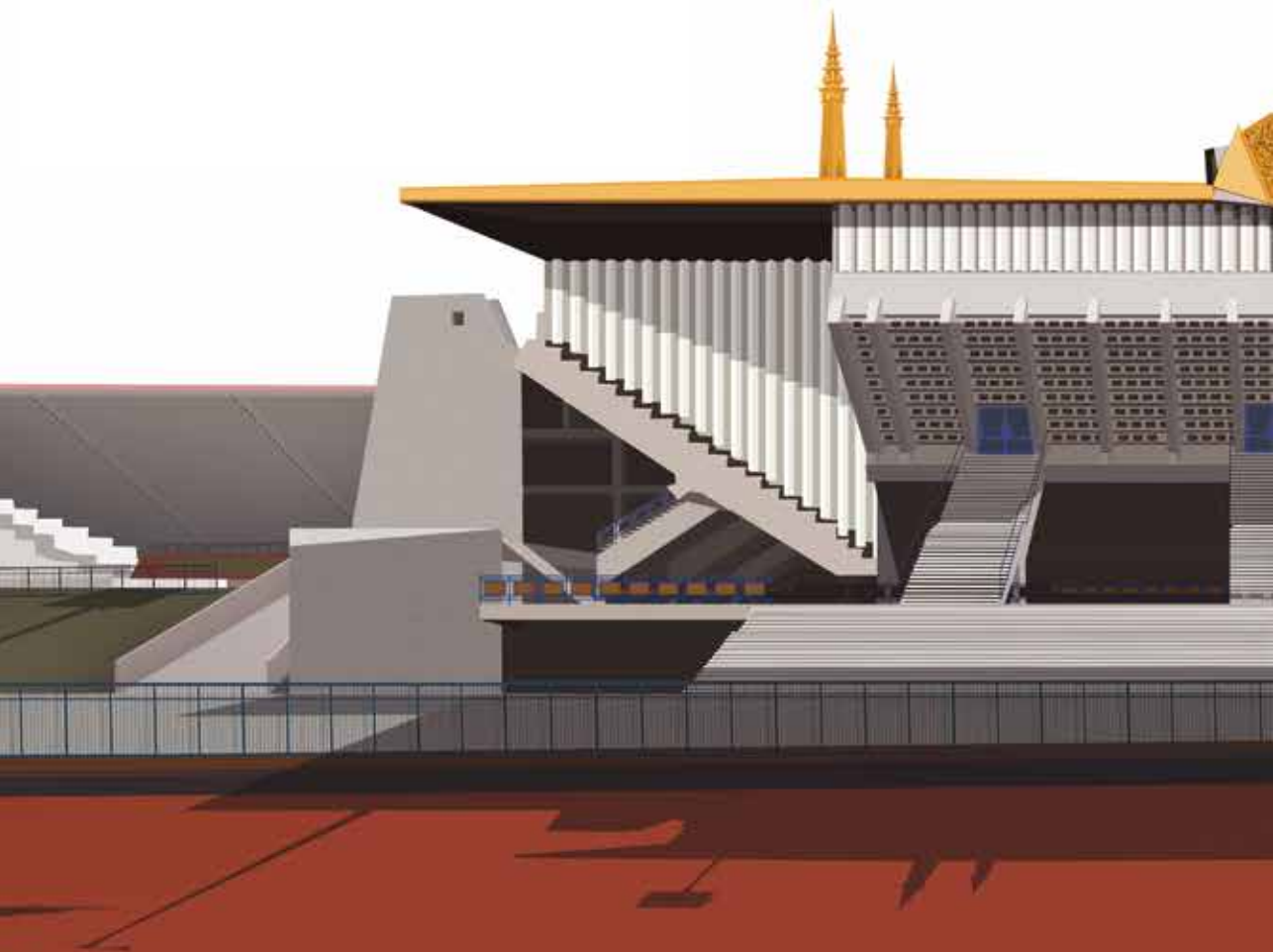
Modern Khmer Architecture or New Khmer Architecture was coined to refer to the movement of new architectural language born during the Cambodian urbanisation and modernisation in the wake of Independence from France. While modernism was introduced in the architectural landscape of Cambodia since the late colonial period by some French and foreign architects, the New Khmer Architecture was formed during the 1950s and well developed through the 1960s and early 1970s.

The first accredited Cambodian architect was Vann Molyvann, who received training at the School of Fine Arts in Paris, where he was exposed to the modern Western philosophy of architecture. Upon his return to Cambodia in 1956, he was appointed Head of Public Works and state architect by Norodom Sihanouk. Vann Molyvann was responsible for many ambitious state projects such as Teacher Training College, the National Sports Complex, and the Bassac River Front cultural and public district.

While Vann Molyvann was a renowned figure of the New Khmer Architecture, the movement as a whole was contributed by many other Cambodian architects such as Mam Sophana, Ung Krapum Phkar, Lu Ban Hap, Seng Suntheng and other foreign counterparts such as Henri Chatel, Leroy & Mondet, and Vladimir Bodiansky among others. Together they shaped the language of the architecture and urbanism in Cambodia that was of high, international quality, yet sensitive and responsive to the local conditions. These features are vividly celebrated in the digital illustration work by **Poum Measbandol**. Based on archival photographs of some of Cambodia's remarkable architecture, the artist re-presents them in a new life with vibrant colors and distinct features.

Loeung Sakona studied the overlooked vernacular villas during the same period, many of which we do not know who the architects were. Sakona analysed 20 villas and found a shared language and philosophy of architecture between these private houses and the state architecture. His research also presents a better understanding of the ways of living during the post-Independence period.

Also introduced in this section of the exhibition is a newly commissioned work by **Prak Dalin**. A skeletal, metal sculpture appears crawling and curling around and into a concrete landscape on the floor. Using materials common in modern construction, the artist alludes to the invasive development across Cambodia today.

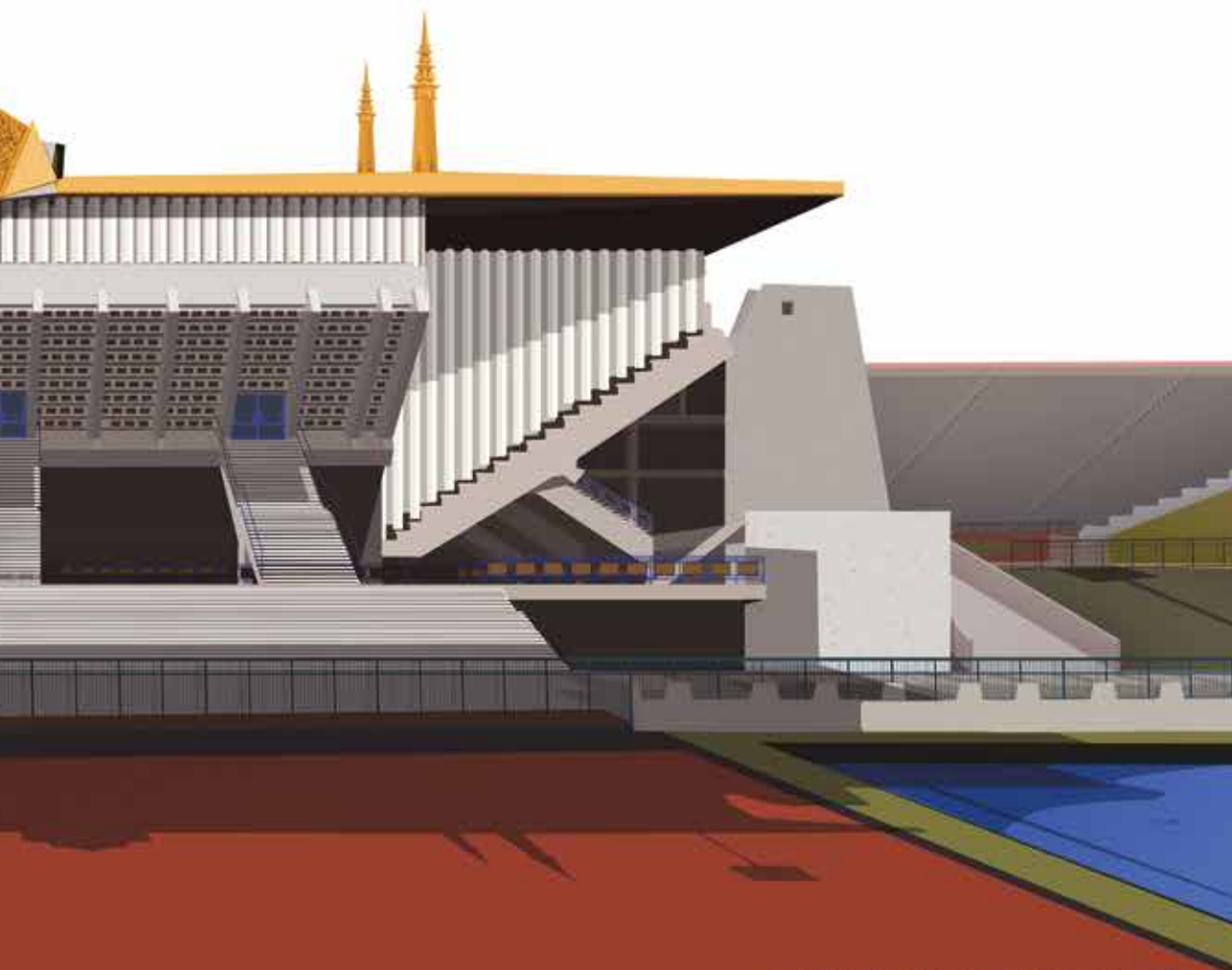

REVEALING MODERN KHMER ARCHITECTURE

BY POUM MEASBANDOL

THE CREATION OF THIS SERIES OF ARCHITECTURAL ILLUSTRATIONS AIMED TO REMINISCE GREAT PAST ACHIEVEMENTS, AND TO REPRESENT THE UNIQUES ARCHITECTURES FROM THE MODERN MOVEMENT IN CAMBODIA DURING THE SANGKUM REASTR NIYUM BETWEEN THE 1960S AND 1970S IN NEW ART FORM TO GIVE THEM AN IMPRESSIVE LOOK AND FEEL.

BEFORE CREATING THESE ARCHITECTURAL ARTWORKS THE ARTIST HAS BEEN RESERCHING AND COLLECTING ALL DATA RELATED TO THE ARCHITECTS AND THE BUILDINGS. HE TRIED TO IDENTIFY THE ELEMENTS OF EACH BUILDING THAT MAKE THEM UNIQUE AS THE ORIGINAL DESIGNS THAT PAY HOMAGE TO THE ARCHITECTS BY OUTLINGING THEIR EMBLEMATIC AND DISTINCTIVE CHARACTERISTICS.

THE NATIONAL SPORTS COMPLEX

DESIGNED BY VANN MOLYVANN, 1964

INDOOR STADIUM ROOF

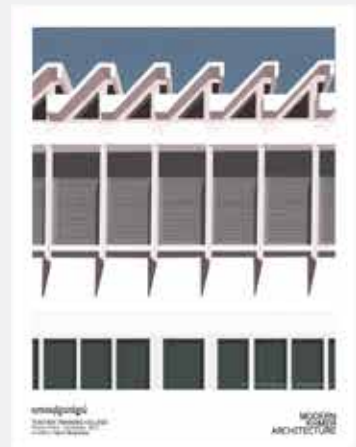
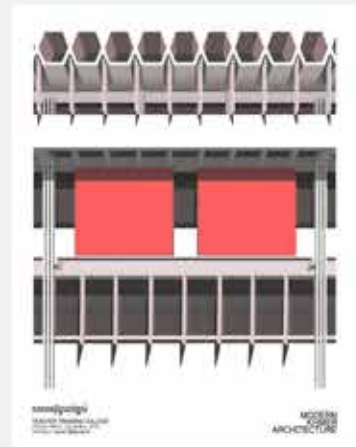
WATER BASINS

DIVING PLATFORM

PRESS OBSERVATION DESK

បង្ហាញស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ដោយ ពុំ មានបណ្ណាល

ពុំ មានបណ្ណាល បង្កើតនូវរូបភាពរចនាអំពីស្ថាបត្យកម្មជាច្រើន ក្នុងគោលបំណងរំលឹកដល់សមិទ្ធិផលអតីតកាលដ៏អស្ចារ្យ និងដើម្បីតំណាងឱ្យស្ថាបត្យកម្មប្លែកៗ ពីចលនាទំនើបនិយមនៅកម្ពុជា ក្នុងសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម រវាងទសវត្សរ៍ ១៩៦០ និង ១៩៧០។ គាត់បង្ហាញវាក្យកម្មទម្រង់សិល្បៈថ្មី ដើម្បីផ្តល់នូវរូបភាពដ៏ទាក់ទាញនិងអារម្មណ៍ថ្មី ។ មុនពេលបង្កើតស្ថាបត្យកម្មរូបភាពទាំងនេះ គាត់បានស្រាវជ្រាវនិងប្រមូលទិន្នន័យទាក់ទងនឹងស្ថាបត្យករ និងអគារ។ គាត់បានព្យាយាមកំណត់ធាតុផ្សំនៃអគារនីមួយៗ ដែលធ្វើឱ្យពួកវាមានលក្ខណៈប្លែកពីគេនិងដូចនឹងការរចនាដើម ក្នុងន័យគោរពដល់ស្ថាបត្យករ ។ គាត់បានគូសពីលក្ខណៈពិសេស និងដោយឡែករបស់អគារទាំងនោះ។ កម្រងរូបភាពនេះ រំលេចនូវស្ថាបត្យកម្មដ៏មួយចំនួននៃស្ថាបត្យកម្មទំនើបដ៏សំខាន់ៗបំផុត នៃចលនាទំនើបនិយមនៅកម្ពុជា ដោយរួមមានអគាររចនាដោយ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ, លោក លុយ បានហាប់, លោក ម៉ម សុផាណា, លោក អ៊ុង ក្រពុំផ្កា, លោក ហែនរី ឆាតែល, ឡឺរីយ៉េ និង ម៉ុនដេ និង លោក ហ្សក កុនប្រាក់គី ។ល។

հասցեագրի գրասենյակ
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

հասցեագրի գրասենյակ
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

արհեստագործական կենտրոն
ՀՀ Արմավիրի մարզի Կոմիտասի քաղաքում
Մոնթե Ռեյ Գրուպ

MOON
TOUR
ARCHITECTURE

វិទ្យាទំនើបទសវត្សរ៍ ១៩៦០ នៅភ្នំពេញ ដោយ លឿង សកុណា

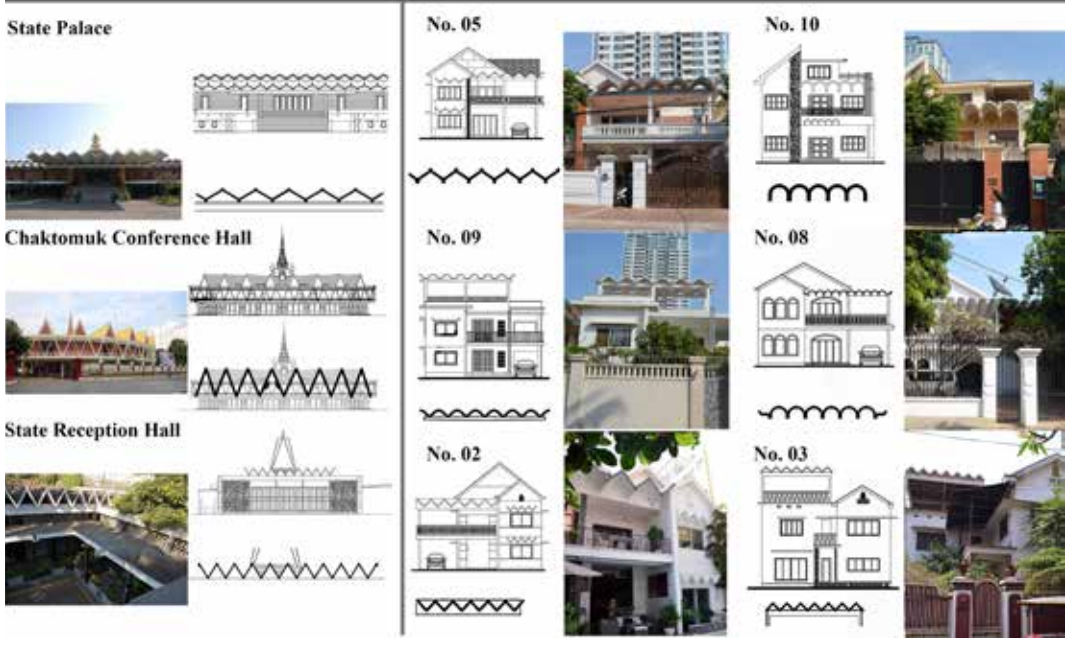
Modern Villas of 1960s, Phnom Penh by Loeung Sakona

«ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ» គឺជាចលនាស្ថាបត្យកម្ម ដែលបានកើតឡើងនៅកម្ពុជារវាងឆ្នាំ ១៩៥៣ និង ១៩៧០ ។ ចលនានេះ គឺជាការចរចារវាងភាពទំនើបនិងប្រពៃណី រវាងភាពជាអន្តរជាតិនិងជាតិ ។ ប៉ុន្តែ វាក៏ជាការឆ្លុះបញ្ចាំងពីមហិច្ឆិតារបស់រដ្ឋាភិបាល ក្នុងការធ្វើទំនើបកម្មមុខមាត់ជាតិ។ ទោះបីជាចលនានេះ ភាគច្រើនត្រូវបានគេគិតថាជាអគារដែលរចនាដោយស្ថាបត្យករល្បីៗក៏ដោយ ក៏អគារឯកជនដូចជាផ្ទះវិទ្យា ឯកជន មានតួនាទីសំខាន់មួយនៃចលនានេះដែរ ។ ដោយខុសពីស្ថាបត្យកម្មសាធារណៈ ដែលត្រូវបាន ឧបត្ថម្ភដោយរដ្ឋាភិបាល ហើយមានបំណងជានិមិត្តរូបនយោបាយនៃសមិទ្ធិផលជាតិ ផ្ទះឯកជនត្រូវបាន សាងសង់ដោយផ្អែកលើធនធានរបស់គ្រួសារ ដែលជាហេតុបង្ហាញពីកត្តាលើផ្នែកវិជ្ជាសង្គម ។

ការស្រាវជ្រាវនេះ មានគោលបំណងស្វែងរកការជះឥទ្ធិពលនៃអគារសាធារណៈមកលើផ្ទះ ឯកជនដែលមានទីតាំងនៅសង្កាត់បឹងកេងកង ដែលជាតំបន់មួយគេចាត់ទុកថាជាទីតាំងល្អបំផុតសម្រាប់ ការរស់នៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ។ ការសិក្សានេះប្រើទិដ្ឋភាពនៃការអភិវឌ្ឍទីក្រុង ការធ្វើទំនើបកម្មស្ថាបត្យកម្ម និងទំនើបកម្មសង្គម នៃសម័យក្រោយឯករាជ្យ ដើម្បីពិនិត្យមើលផ្ទះចំនួន ២០ ខ្នងដែលមានទីតាំងនៅ សង្កាត់បឹងកេងកង ក្រុងភ្នំពេញ។ ផ្ទះទាំងនេះ ត្រូវបានវិភាគដោយផ្អែកលើទិដ្ឋភាពចំនួនប្រាំមួយ៖ ការរចនា ដំបូល លក្ខណៈតុបតែង សម្ភារៈ លក្ខណៈបន្តិកជាមួយអាកាសធាតុ ការរៀបចំលំហនិងការរចនានៃរចនា សម្ព័ន្ធ ។ ការសិក្សានេះ បកស្រាយអំពីផ្ទះទាំងនេះថាបានខ្ចីសោភ័ណភាពទំនើបពីស្ថាបត្យកម្មសាធារណៈ និងឆ្លុះបញ្ចាំងពីរបៀបនៃការរស់នៅ ក្នុងកំឡុងពេលក្រោយឯករាជ្យ។

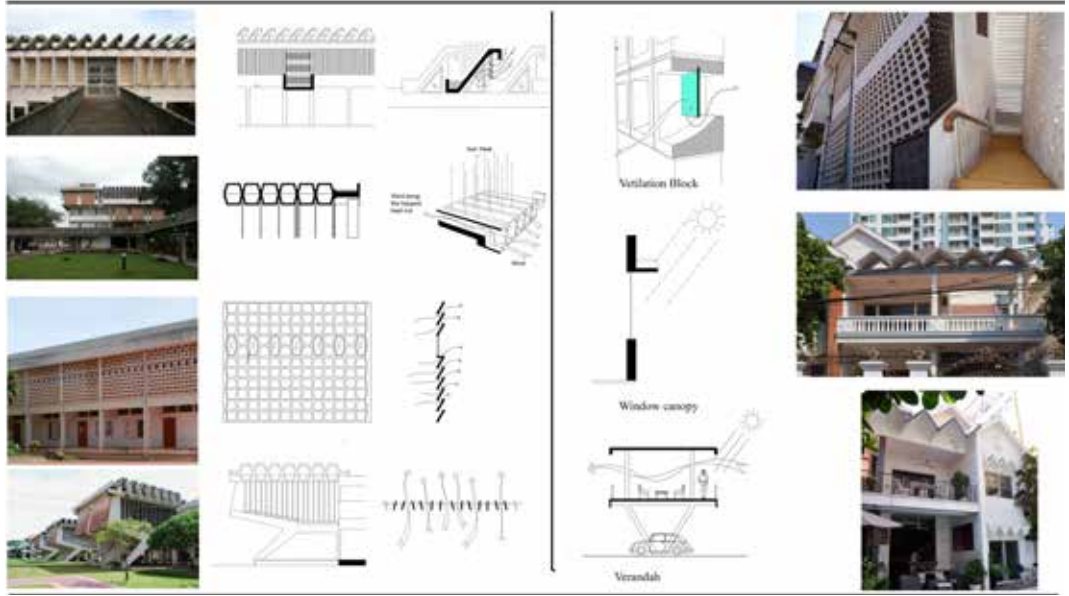
"Modern Khmer Architecture" was an architectural movement that occurred in Cambodia between 1953 and 1970. This movement was a negotiation between the modern and the traditional and the international and the local. Yet, it is also a reflection of the ambition of the government to modernise the national image. Although this movement is mostly thought of as buildings designed by well-known architects, private buildings such as private houses also played an important role to compliment this movement. Unlike public architecture that was sponsored by the government and was intended to be a political symbol of national achievement, private houses were built based on family resources, which thus exposed their socio-economic factors.

This research aims to explore the inspiration of public building on private houses located in Boeung Keng Kang, a sub-district that was considered as one of the best locations for living in Phnom Penh. Having said that, this study uses aspects of urban development, architectural modernisation and social modernisation of the post-independence period as lenses to look at twenty houses located in Boeung Keng Kang neighborhood in Phnom Penh. These houses are qualitatively analysed based on six aspects: roof design, decorative features, materials, climatic adaptation features, spatial arrangement, and structural design. The study interprets these houses as borrowing modern aesthetic from public architecture, and reflecting ways of living during the post-independence period.

ស្ថាបត្យកម្មសាធារណៈ: Public Architectures

ស្ថាបត្យកម្មឯកជន Private Architectures

No. : 01

No. : 06

No. : 02

No. : 07

No. : 03

No. : 08

No. : 04

No. : 09

No. : 05

No. : 10

No. : 11

No. : 12

No. : 13

No. : 14

No. : 15

No. : 16

No. : 17

No. : 18

No. : 19

No. : 20

ប្រាក់ ជាលីន

សំយោគ (២០១៩)

ដែក ស៊ីម៉ង់ និងសម្ភារសំណង់

១៥០ x ១៣០ x ២៥ cm

Prak Dalin

Merge, 2019

Metal, cement and other construction materials

150 x 130 x 25 cm

**បណ្ណសាររបស់ Obayashi Corporation
ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ និងជប៉ុន**

ម៉ាសាកី អ៊ីវ៉ាម៉ូតូ

ជំនួយការសាស្ត្រាចារ្យ សាកលវិទ្យាល័យ Kyushu

Obayashi Corporation Archive

New Khmer Architecture and Japan

Masaaki Iwamoto

Assistant Professor, Kyushu University

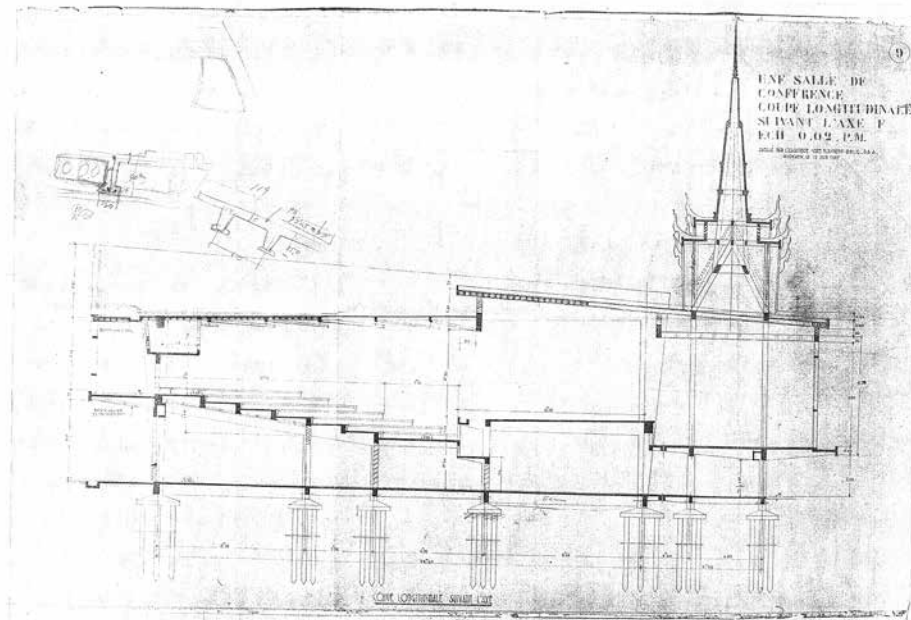
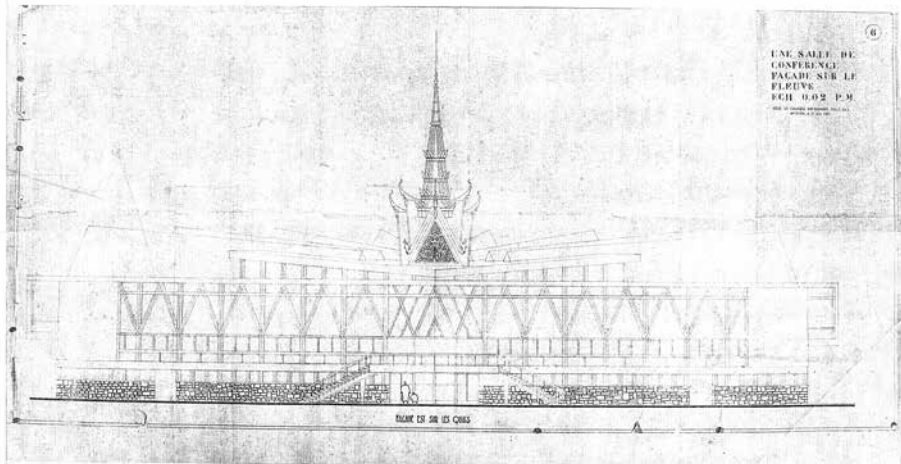
ស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ដែលជាចលនាទំនើបនៅកម្ពុជា ត្រូវបានវាយតម្លៃសារជាថ្មីជាមួយនឹងការគិតគូរអំពី វប្បធម៌ ប្រពៃណី និងអាកាសធាតុត្រូពិក ។ គំនូសនិងឯកសារជាច្រើននៃចលនានេះ ត្រូវបានបំផ្លិចបំផ្លាញនិងបាត់បង់ដោយសារភាពរីករវៃ នៃសង្គ្រាមស៊ីវិល ។ ទោះជាយ៉ាងណា អ្នកស្រាវជ្រាវបានរកឃើញគំនូសនិងឯកសារដើមមួយចំនួនដែលនៅមានសល់នៅប្រទេស ជប៉ុន រួមទាំងឯកសារនៃស្ថាដៃសំខាន់ៗរបស់ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ ដែលជាតួអង្គដ៏សំខាន់នៃចលនានេះ ។

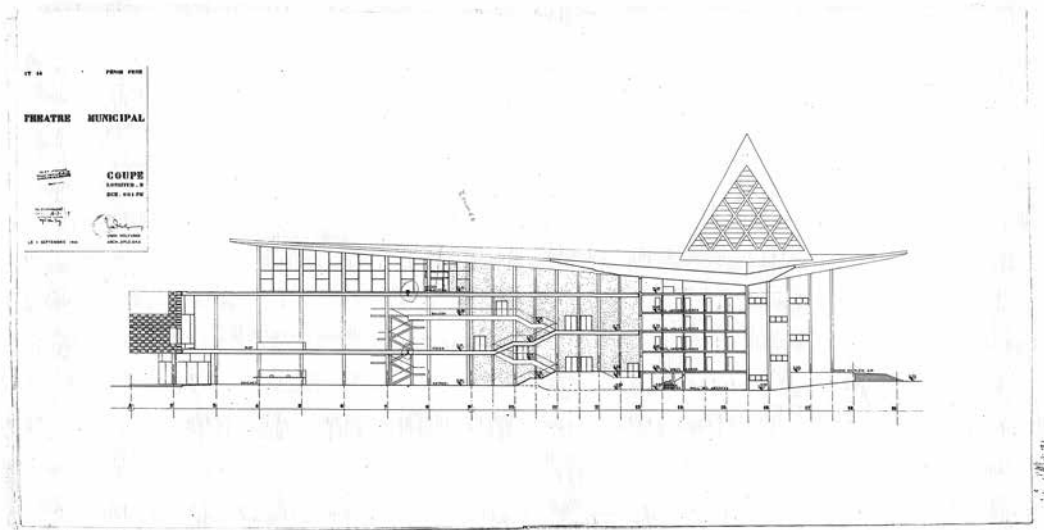
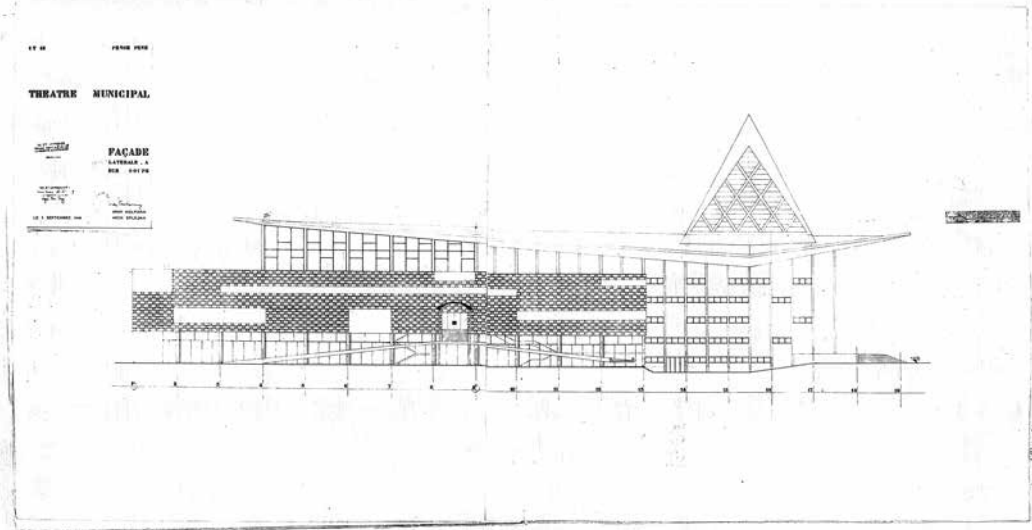
រូបគំនូសនៃមហោស្រពជាតិព្រះសុរាម្រឹត របស់ក្រុមហ៊ុនសំណង់ជប៉ុន Obayashi គឺជាឧទាហរណ៍ស្រាប់ ។ សម្រាប់ គម្រោងនេះ ក្រុមហ៊ុន Obayashi បានសហការជាមួយ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ និងក្រសួងសាធារណការ ចាប់តាំងពីដំណាក់កាល រចនាប្រតិបត្តិការសាងសង់ ។ ក្រុមហ៊ុន Obayashi ក៏បានចូលរួមចំណែកក្នុងការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈដល់គម្រោងនេះផងដែរ ។ ដំបូល ដែករបស់អគារនេះ ត្រូវបានផលិតនៅប្រទេសជប៉ុន និងនាំចូលតាមរយៈក្រុមហ៊ុនជប៉ុន Nichimen ។ ស្រដៀងគ្នានេះដែរ ក្រុមហ៊ុន Nichimen បានផ្គត់ផ្គង់ដែកសម្រាប់ គម្រោងសាលសន្និសីទចតុមុខ (១៩៦១) ដែលរចនាដោយ លោក វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ ។ គំនូសនៃ សាលនេះ ក៏ត្រូវបានរក្សាទុកដោយ ក្រុមហ៊ុន Obayashi ដែរ បើទោះជាក្រុមហ៊ុននេះមិនមានជាប់ទាក់ទងនឹងគម្រោងនេះក៏ដោយ។ ប្រទេសកម្ពុជានិងប្រទេសជប៉ុន មានវប្បធម៌ស្រដៀងគ្នាតាំងពីជំនឿពុទ្ធសាសនា មន្តអាគម ក៏ដូចជាអាកាសធាតុមូសុង និងប្រពៃណីសាងសង់ដោយប្រើឈើ ។ ស្ថាបត្យករទំនើបខ្មែរ អាចទទួលបានគំនិតពីស្ថាបត្យកម្មជប៉ុន និងដោយមានជំនួយពីភាគីជប៉ុន ដើម្បីបង្កើតបានជារចនាបថស្ថាបត្យកម្មផ្ទាល់ខ្លួន ។ ទំនាក់ទំនងរបស់កម្ពុជា-ជប៉ុននេះ គឺជាគន្លឹះដើម្បីបើកការយល់ដឹងនិងការបក ស្រាយថ្មីនៃស្ថាបត្យកម្មទំនើបខ្មែរ ។

New Khmer Architecture, the Cambodian modern movement is being re-evaluated with their sensibility to the traditional culture and tropical climate; though most of the drawings and documents of the movement are believed to be destroyed and lost in the turmoil of the Civil War. Against this backdrop, researchers discovered original drawings and documents which survived in Japan, including but not limited to the drawings of the masterpieces of Vann Molyvann, the central figure in the movement.

The drawings of Preah Suramarit National Theatre, owned by Japanese construction company Obayashi Corporation, are its representative example. For this project, Obayashi Corporation collaborated with Vann Molyvann and Ministry of Public Works, from design phase to construction. Obayashi Corporation also contributed to the material procurement of the project; its steel roof was fabricated in Japan and imported, through a Japanese trading company Nichimen. Similarly, Nichimen provided steel for Chaktomuk Conference Hall (1961) designed by Vann Molyvann. The drawings of this hall is also kept by Obayashi Corporation, though they were not involved in the project.

Cambodia and Japan have a lot in common, from Buddhist culture to a belief in Animism; and from the Monsoon climate to a tradition of timber construction. Cambodian modernists could adopt Japanese architectural culture, with the assistance of Japanese counterparts, to blend them with own architectural style. This Cambodian-Japanese connection is a key to open a new understanding and interpretation of New Khmer Architecture.

វិស័យភាពយន្តខ្មែរ

បារាំងបានចាប់ផ្តើមនាំចូលភាពយន្ត ឬកុនមកកម្ពុជា នៅចុងសម័យអាណានិគម ។ ព្រះបាទនរោត្តម សីហនុ ត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាអ្នកផលិតខ្សែភាពយន្តខ្មែរដំបូងគេមួយរូប ដែលបានចាប់ផ្តើមផលិតខ្សែភាពយន្ត ខ្លីចាប់តាំងពីចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៤០ មកម្ល៉េះ ។ ក្នុងចំណោមខ្សែភាពយន្តបរទេសនានា ខ្សែភាពយន្តនាំចូលពី ឥណ្ឌូនិងថៃមានប្រជាប្រិយភាពខ្លាំង ។ ដូចជាទម្រង់សិល្បៈ និងវប្បធម៌ខ្មែរដទៃទៀតក្នុងសម័យក្រោយឯករាជ្យ ដែរ វិស័យភាពយន្តខ្មែរបានរីកចម្រើនខ្លាំងក្លានៅទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០-៧០ ។

ផលិតករភាពយន្តខ្មែរមួយចំនួននៅពេលនោះ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលពីនាយកដ្ឋានសេវាកម្ម ព័ត៌មានរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក (USIS) ប្រចាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ សម្រាប់ការងារយោសនាក្នុងសម័យសង្គ្រាម ត្រជាក់ ។ ប៉ុន្តែក្រោយមក គេបានចាកចេញទៅចាប់ផ្តើមលើកផលិតកម្មភាពយន្តឯករាជ្យផ្ទាល់ខ្លួន ។ អ្នកខ្លះ បានទទួលការបណ្តុះបណ្តាលពីប្រទេសបារាំង ចំណែកអ្នកផ្សេងទៀតបានរៀនផលិតភាពយន្តដោយខ្លួនឯង រួចឈោងចាប់យកទីផ្សារថ្មីនៃឧស្សាហកម្មភាពយន្ត ។

រឿងព្រេងនិទានខ្មែរ ក៏ដូចជារឿងទេវកថា និងមន្តអាគមសិល្ប៍សាស្ត្រនានា ដែលពីមុនទស្សនិកជន ដឹងតាមការនិទានគត្តា អត្ថបទ ឬរូបភាពនោះ ឥឡូវជាលើកដំបូងត្រូវបានប្រែក្លាយទៅជារូបភាពមានចលនា និងសំឡេង នៅលើផ្ទាំងសំពត់ស ដ៏រស់រវើកនិងរំជួលចិត្ត ។ ម៉្យាងវិញទៀត ខ្សែភាពយន្តជាច្រើន បានឆ្លុះ បង្ហាញពីជីវិតនិងជីវភាពថ្មីក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក្រោមឯករាជ្យ ។ វិស័យភាពយន្ត បានក្លាយទៅជាភាសាសិល្បៈ និងវប្បធម៌ថ្មីមួយ ដែលផ្តល់តម្លៃដល់ប្រពៃណីនិងភាពទំនើបស្មើគ្នា ។ **ពេស៊ីកា អូស្ទិន** បានលើកយកបញ្ហានេះ មកបង្ហាញ តាមរយៈសម្រង់វីដេអូខ្លីៗនៃខ្សែភាពយន្តខ្មែរមួយចំនួនពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០-៧០ ។

វិស័យភាពយន្ត ក៏បានរួមបញ្ចូលនូវវិស័យផ្សេងៗទៀតផងដែររួមមានស្ថាបត្យកម្ម សិល្បៈទស្សន៍ (គំនូរ) និងតន្ត្រី ។ **ស្តេហ្វិន ចានីន** បានបង្ហាញពីផ្នែកមួយនៃទីសំយោគនេះ តាមរយៈកម្រងរូបថតនៃផ្ទាំងគំនូរ ប៉ាណូនៅមុខគម្ពីររោងកុនដ៏ទំនើបៗ ដែលមានរចនាបទប្លែកៗ នៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ នៅដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០ ។

ទោះបីជាមានការរីកដុះដាលឡើងវិញនៃវិស័យភាពយន្ត បន្ទាប់ពីរបបខ្មែរក្រហមក៏ដោយ ក៏វិស័យ នេះបានធ្លាក់ចុះទៅវិញជាបន្តបន្ទាប់ ចាប់តាំងពីចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៩០ ។ រោងកុនខ្លះត្រូវបានប្រជាជនចូល នៅ ក្លាយទៅជាសហគមន៍លំនៅដ្ឋានក្រៅផ្លូវការ ចំណែករោងកុនជាច្រើនទៀតត្រូវបានកម្ទេចចោល និង ផ្លាស់ប្តូរទៅជាអគារពាណិជ្ជកម្មផ្សេងៗ ។ **គម្រោងរោងកុន** បាននិងកំពុងចងក្រងឯកសារស្រាវជ្រាវអំពីរោង ភាពយន្តនានា ដែលបានកំពុងបាត់បង់ជាបន្តបន្ទាប់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងបណ្តាខេត្តមួយចំនួនទៀត ។ នៅក្នុង ពិព័រណ៍នេះ ពួកគេបង្ហាញកូនសៀវភៅស្រាវជ្រាវមួយ, បទសម្ភាសន៍វីដេអូជាមួយបុគ្គលមួយចំនួនដែលពាក់ព័ន្ធ ក្នុងវិស័យភាពយន្ត ស្តីអំពីអនុស្សាវរីយ៍និងប្រវត្តិសង្គមរបស់រោងភាពយន្ត, និងបំណែកបាក់បែកមួយចំនួនពី រោងភាពយន្តនៅទីក្រុងភ្នំពេញ ដែលបានត្រូវគេកម្ទេចចោល ។

The Cambodian Cinema

The cinema in Cambodia started by the French during the late colonial period. King Sihanouk was known as the first Cambodian filmmaker who began making short films in the late 1940s. Imported films from India and Thailand were popular among foreign films. Like other forms of Cambodian art and culture during post-Independence, the Cambodian film prospered in the 1960s and through the 1970s.

Some of the Cambodian filmmakers at that time received training through Phnom Penh's United States Information Service for its Cold War propaganda work. They, however, later left to start their independent film productions. Some received training in France while others were self-taught and tapped on the new film industry market.

For the first time, Khmer folklore, mythologies, and magic — before only experienced through word of mouth, text, or images — were now transformed into immersive, captivating moving images of the cinema. On the other hand, many films depicted the new life of independent Cambodia. Film became a new, modern artistic and cultural language that brought the tradition and modernity alike on the same terrain. This point is highlighted in video clips of some Cambodian films produced from the 1960s-70s compiled by **Jessica Austin**.

The film industry also bridged other disciplines including architecture, visual art (painting), and music. **Stéphanie Janin** captured part of this nexus through a series of photographs of billboard paintings on the stylish and modern facades of several cinemas in Phnom Penh in the early 1990s.

Despite the revival of the cinema after the Khmer Rouge, the industry was declining after the 1990s. Some cinemas were squatted into informal housing, while many were demolished and converted into different commercial facilities. **Roung Kon Project** has been documenting the disappearing cinemas in Phnom Penh and some other provinces. In this exhibition, they present their research booklet, video interviews with several people involved in the film industry on their memories and social history with the cinema, and some architectural remnants from a destroyed movie theater.

មរតកខ្សែភាពយន្តកម្ពុជា ១៩៦២-១៩៧៤, ១៣'០៣"
 សម្រង់ឈុតខ្សែភាពយន្ត ចងក្រងនិងកាត់តដោយ ជេស៊ីកា អូស្ត្រីន (២០១៦)
 អ្នកនិពន្ធមិនមានកម្មសិទ្ធិបញ្ញាលើខ្សែភាពយន្តទាំងនេះទេ ។
 សម្រង់ឈុតខ្លីៗនេះ គឺធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងអប់រំតែប៉ុណ្ណោះ ។

Heritage Film Reel Cambodia: 1962-1974, 13'03"
 Film footages compiled and edited by Jessica Austin, 2016
 The author claims no ownership of copyrights of these films.
 This compilation of short clips is intended for educational purpose only.

មានខ្សែភាពយន្តតិចតួចប៉ុណ្ណោះ ដែលនៅសេសសល់ពី «យុគសម័យមាស» នៃវិស័យភាពយន្តនៅកម្ពុជា ចន្លោះពីឆ្នាំ ១៩៦០-១៩៧៥ ។ ខ្សែភាពយន្តភាគច្រើន ត្រូវបានផលិតនៅចន្លោះឆ្នាំ ១៩៦២-១៩៧៤ ដែលសរុបប្រមាណចំនួនជាង ៤០០ ប៉ុន្តែសព្វថ្ងៃនេះនៅសល់តែចំនួនជាង ៥០ ប៉ុណ្ណោះ ហើយមានមួយ ចំនួនតិចតួចណាស់ដែលមានគុណភាពខ្ពស់ ។ ប៉ុន្តានឆ្នាំកន្លងមកនេះ ខ្សែភាពយន្តទាំងនេះត្រូវបានផ្ទេរពី ហ្វីលីម ៣៥mm ទៅជា VHS ទៅជា DVD ឬ VCD និងចុងក្រោយទៅជាឌីជីថល ។ អ្នកអាចឃើញនៅក្នុង វីដេអូនេះ ខ្សែភាពយន្តភាគច្រើនមានបញ្ហាគុណភាពរូបភាពនិងសំឡេង ប៉ុន្តែខ្ញុំជឿជាក់ថាវាមានសារៈ សំខាន់ណាស់សម្រាប់ការអប់រំដល់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ អោយដឹងអំពីបុណ្ណសារខ្សែភាពយន្តទាំងនេះ ។

Few films remain from Cambodia's "Golden Era" of cinema between 1960 and 1975. Most films were made between 1962 and 1974, estimated more than 400 films, but today perhaps only as many as 50 remain, and very few films are of high quality. Over the years, these films have been transferred from 35mm to VHS to DVD or VCD and then finally to digital. You can see in this video that most films have problems with visual quality and audio, but I believe it is important to the education of future generations to know about this film archive.

មរតកខ្សែភាពយន្តកម្ពុជា៖ ស្ត្រីនៅក្នុងភាពយន្ត ១៩៦២-១៩៧៥, ៦'០៤"
 សម្រង់ឈុតខ្សែភាពយន្ត ចងក្រងនិងកាត់តដោយ ជេស៊ីកា អូស្ត្រីន (២០១៧)
 អ្នកនិពន្ធមិនមានកម្មសិទ្ធិបញ្ញាលើខ្សែភាពយន្តទាំងនេះទេ ។
 សម្រង់ឈុតខ្លីៗនេះ គឺធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងអប់រំតែប៉ុណ្ណោះ ។

Cambodian Heritage Cinema: Women in the Movies 1962-1975, 6'04"
 Film footages compiled and edited by Jessica Austin, 2017
 The author claims no ownership of copyrights of these films.
 This compilation of short clips is intended for educational purpose only.

ស្ត្រី នៅក្នុងវិស័យវប្បធម៌ និងកម្សាន្តប្រជាប្រិយកម្ពុជា ក្នុងទសវត្សរ៍ ១៩៦០ មានភាពល្បីល្បាញយ៉ាងខ្លាំង ដោយសារទេពកោសល្យ ស្និល ការប្តេជ្ញាចិត្ត បុគ្គលិកលក្ខណៈ និងការប្រឹងប្រសង់រៀបរាប់សាច់រឿងរបស់ គេ ។ មានតួអង្គខុសៗគ្នាជាច្រើន ដែលស្ត្រីសម្តែងនៅក្នុងខ្សែភាពយន្តខ្មែរ ។ នៅពេលដែលយើងឃើញ តួអង្គទាំងនេះ យើងអាចនឹកគិតអំពីសំណួរស្តីពីភាពជាស្ត្រី និងតួនាទីសង្គមដែលស្ត្រីបានចរចា នៅក្នុង អំឡុងពាក់កណ្តាលសតវត្សទី ២០ នៅកម្ពុជា ។ សូមក្រឡេកមើលភាពយន្តដែលគួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍ ពី «យុគសម័យមាស» ទាំងនេះ ហើយគិតអំពីតួនាទីរបស់ស្ត្រីនៅក្នុងវិស័យភាពយន្ត ។ ហើយតើវាខុសគ្នាពី សម័យបច្ចុប្បន្នយ៉ាងណាដែរ ។

Women in the 1960s Cambodian pop culture and entertainment scene were skyrocketing to fame with their talents, styles, determination, personalities, and storytelling. There was a wide variety of roles for women in the movies. When we see these roles back to back, it can inspire us to think of questions about femininity and societal roles women negotiated in mid-20th century Cambodia. Take this fascinating look back at the cinema from the “Golden Era,” what do you think about the roles women had played in the cinema? How does that compare to today?

ស្តេហ្វឺន ចានីន

រោងភាពយន្តម៉ូស្គូ (១៩៩២)

រូបថតផ្គិតលើក្រដាស

៨៥ x ៨៥ cm

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករ និង

មជ្ឈមណ្ឌល CFC

Stéphane Janin

Moscow Cinema, 1992

Digital C-Print

85 x 85 cm

Courtesy of the artist and

Cambodia Film Commission

ស្តេហ្វឺន ចានីន

រោងភាពយន្តសន្តិភាព (១៩៩២)

រូបថតផ្គិតលើក្រដាស

៨៥ x ៨៥ cm

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករ និង

មជ្ឈមណ្ឌល CFC

Stéphane Janin

Santepheap Cinema, 1992

Digital C-Print

85 x 85 cm

Courtesy of the artist and

Cambodia Film Commission

ស្តេហ្វឺន ចានីន

រោងភាពយន្តប្រជាជន (១៩៩២)

រូបថតផ្កិតលើក្រដាស

៨៥ x ៨៥ cm

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករ និង

មជ្ឈមណ្ឌល CFC

Stéphane Janin

Bracheachun Cinema, 1992

Digital C-Print

85 x 85 cm

Courtesy of the artist and

Cambodia Film Commission

ស្តេហ្វឺន ចានីន

រោងភាពយន្តម៉ូស្កូ (១៩៩២)

រូបថតផ្កិតលើក្រដាស

៨៥ x ៨៥ cm

រក្សាសិទ្ធិដោយសិល្បករ និង

មជ្ឈមណ្ឌល CFC

Stéphane Janin

Moscow Cinema, 1992

Digital C-Print

85 x 85 cm

Courtesy of the artist and

Cambodia Film Commission

គម្រោងរោងកុន

វីដេអូសម្ភាសជាមួយ លោកស្រី ស៊ឹម ហ៊ុយណា, ៤:៥៧"

វីដេអូសម្ភាសជាមួយ លោក ស៊ិន ចាន់សាយ៉ា, ៤:៥៧"

វីដេអូសម្ភាសជាមួយ លោក ឆាង យុ, ៨:១០"

(២០១៧)

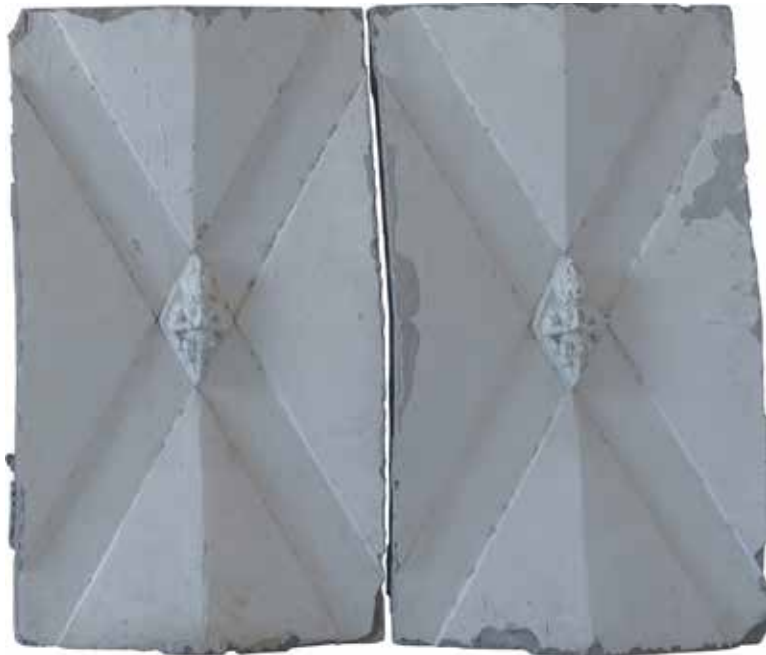
Roung Kon Project

Video interview with Ms. Sim Houyna, 4'57"

Video interview with Mr. Sin Chansaya, 4'57"

Video interview with Mr. Chhang Youk, 8'10"

2017

គម្រោងរោងកុន

បំណែកអគាររោងភាពយន្តភាពិគូល និងកូនសៀវភៅធ្វើដោយដៃ (២០១៧)

Roung Kon Project

Architectural remnants from Capitol Cinema and Handmade Book, 2017

Dimensions variable

មន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្មរបស់គម្រោង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ

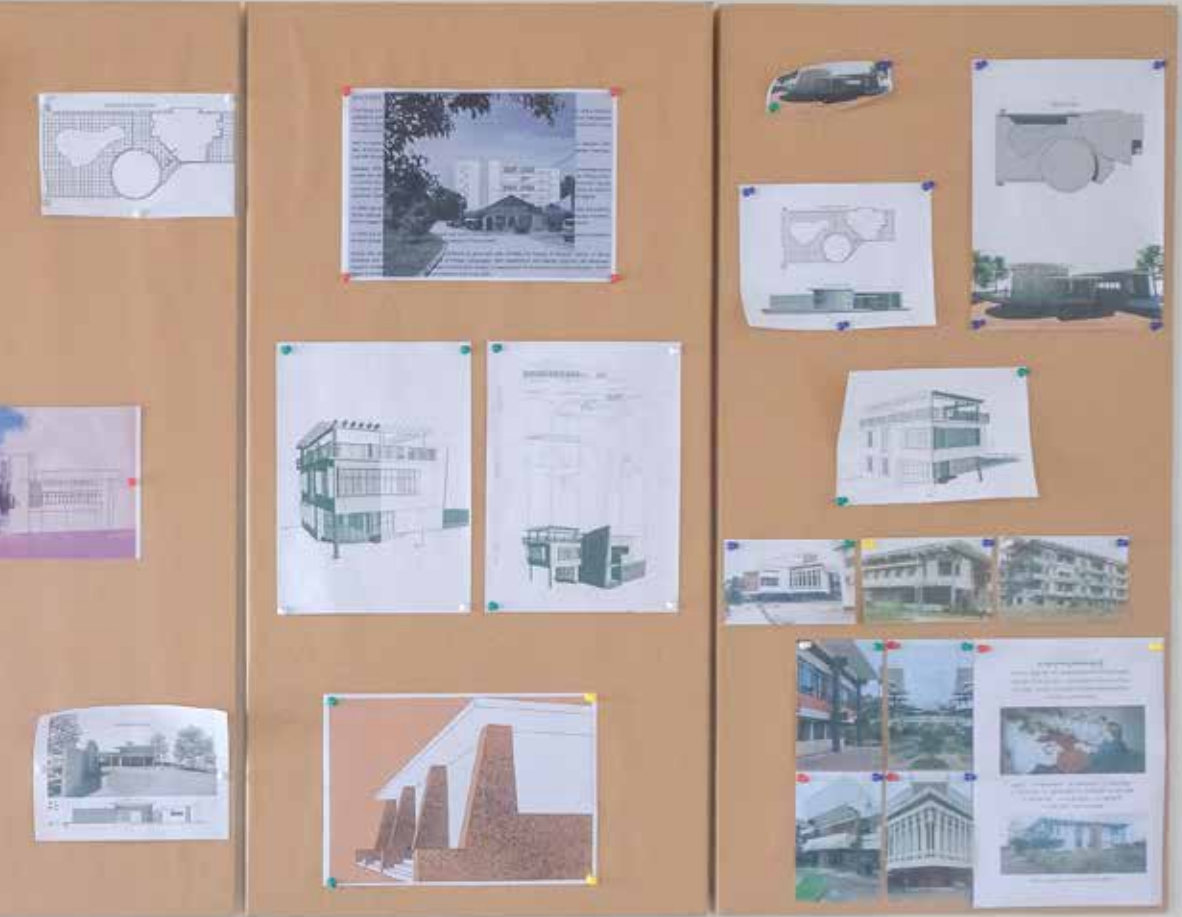

មន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្ម គឺជាគម្រោងស្រាវជ្រាវមួយដែលមានរយៈពេលពីរខែ ដោយគម្រោង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ។ មន្ទីរពិសោធន៍នេះ ដើរតួជាស្នូលឱ្យស្រាវជ្រាវ និងស្ថាបត្យកម្ម ដែលបង្កើតឡើងដើម្បីធ្វើការជាមួយសិស្ស ស្ថាបត្យករ អ្នកស្រាវជ្រាវ និងអ្នកទស្សនាដែលចូលមកមើលពីពិណ្ឌិ «របត់បេតុង»។ វាធ្វើការស្រាវជ្រាវ និងចងក្រងឯកសារដែលទាក់ទងទៅនឹងបុព្វបទស្ថាបត្យកម្មទំនើបកម្ពុជា ប្រវត្តិវិទ្យានៃបំណាស់ប្តូរ នគរោបនីយកម្ម និងបច្ចេកវិទ្យានៃស្ថាបត្យកម្មបច្ចុប្បន្ន។

មន្ទីរពិសោធន៍នេះ ចូលរួមពីសំណាក់និស្សិតស្ថាបត្យកម្ម និងអ្នកបច្ចេកវិទ្យា ហើយបើកដល់សាធារណជន ដើម្បីចូលទស្សនាគំនូរស្ថាបត្យកម្ម ផ្ទាំងព័ត៌មាន និងសង្កេតមើលដំណើរការនៃស្ថាបត្យករ និងសិស្សស្ថាបត្យកម្ម ដែលកំពុងសហការដើម្បីបញ្ចប់នូវសំរុងអគារ បង្កើតទិន្នន័យជាសាធារណៈដែលបានមកពីការគូរវាស់វែង និងស្រាវជ្រាវប្រវត្តិសាស្ត្រសង្គម។ មន្ទីរពិសោធន៍នេះ មានបំណងដើម្បីបង្កើតនូវឯកសារមួយចំនួនរួមមាន៖ គំនូរស្ថាបត្យកម្ម រូបថតវីដេអូបទសម្ភាសន៍ ឯកសារសរសេរ ដែលនឹងត្រូវយកទៅប្រើដើម្បីបង្កើតជាសាច់រឿងលើប្រព័ន្ធអ៊ីនធឺណិត សម្រាប់ជូនសាធារណជន។

សមាជិកនៃមន្ទីរពិសោធន៍មាន៖ ព្រៃ ម៉ូលីវណ្ណ, ម៉ៅ សុវណ្ណចាន់ឌី, ហ៊ាន់ សុគន្ធរុត្តម៉ា, គួច ហ៊ុយ, ហួន គីមសួរ, សេង ចាន់ស្មី និង ប៉ែន វរាច។ <http://arch-lab.info>

The Vann Molyvann Architectural Lab

Architectural lab is a two-month research project, run by the Vann Molyvann Project. It acts as an opened architecture and research studio, designed to engage with students, architects, researchers and visitors, who visit the exhibition of Folding Concrete. It researches, archives, and interacts which in and around the context of Cambodian modern architecture, histories of urban transformation, and the technologies of architecture today.

The lab is participated by architecture students and technologist, and opens to the public to see drawings and information panels and observing the processes of architects and architecture students as they collaborate to finalize surveys of buildings and generate a public database of measured drawings and research social histories. It aims to produce a number of materials including: architectural drawings, photograph, video interviews, and written documents which will be used to create an online storytelling.

Participants of the lab: Mao Sovannchandy, Prey Molinda, Sokun Kouchma Horn, Pen Voneat, Kimsour Houn, Kuoch Huy, and Seng Chanraksmeay.

<http://arch-lab.info>

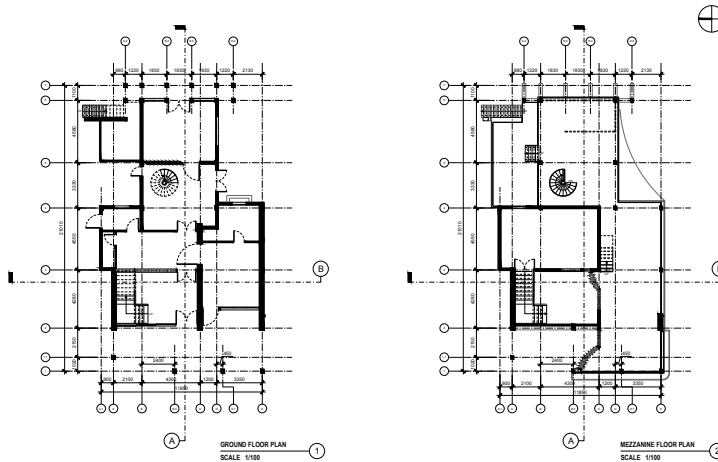
Norodom Sihanouk's House in Chamkar Mon Compound

Architect: Lu Ban Hap (?)

Inauguration: 1960s

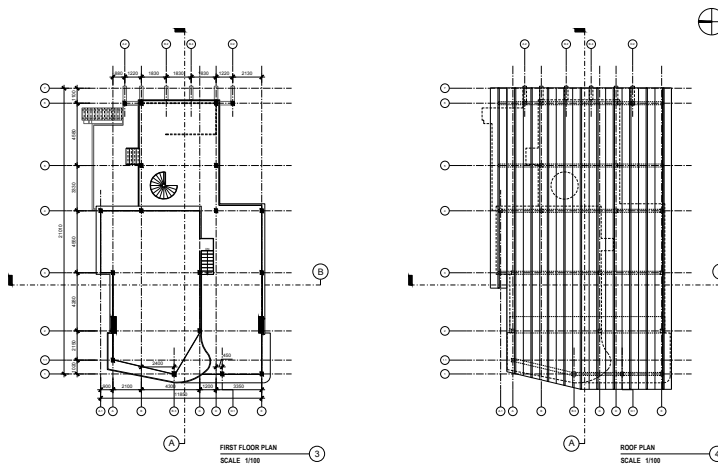
Location: Preah Norodom Blvd (41), Senate, Phnom Penh

Description: This house was designed as part of the Chamkar Mon Compound project. It was built for Norodom Sihanouk hosted parties for foreign diplomats and high ranking Cambodian officers. The design of the house included openness on the top floor and the zic zac roof. There are some modifications for reuse as office.

PLANS
SCALE: 1/100

NORODOM SIHANOUK'S HOUSE AT CHAMKAR MON
2019

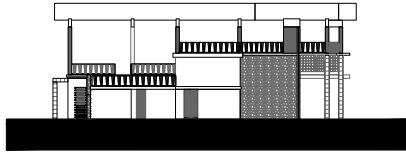

PLANS
SCALE: 1/100

NORODOM SIHANOUK'S HOUSE AT CHAMKAR MON
2019

WEST ELEVATION
SCALE 1/100

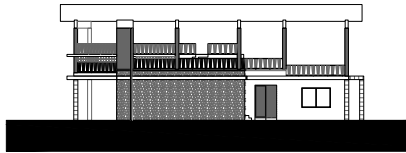
NORTH ELEVATION
SCALE 1/100

ELEVATIONS
SCALE 1/100

NORODOM SHANOUK'S HOUSE AT CHAMKAR MON
2019

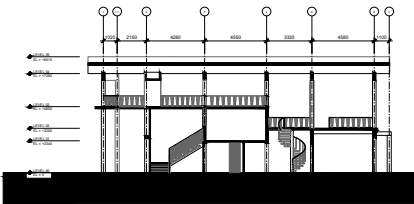
EAST ELEVATION
SCALE 1/100

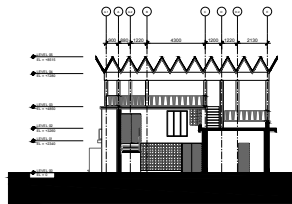
SOUTH ELEVATION
SCALE 1/100

ELEVATIONS
SCALE 1/100

NORODOM SHANOUK'S HOUSE AT CHAMKAR MON
2019

SECTION 'AA'
SCALE 1/100

SECTION 'BB'
SCALE 1/100

SECTIONS
SCALE 1/100

NORODOM SHANOUK'S HOUSE AT CHAMKAR MON
2019

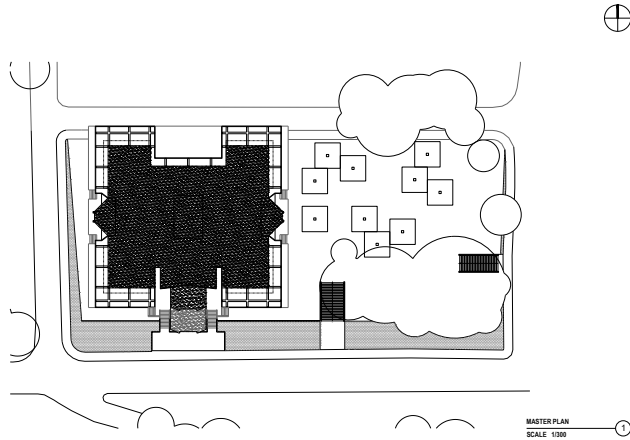
Hun Sen Library

Architect: Mam Sophana

Inauguration: 7th January 1997

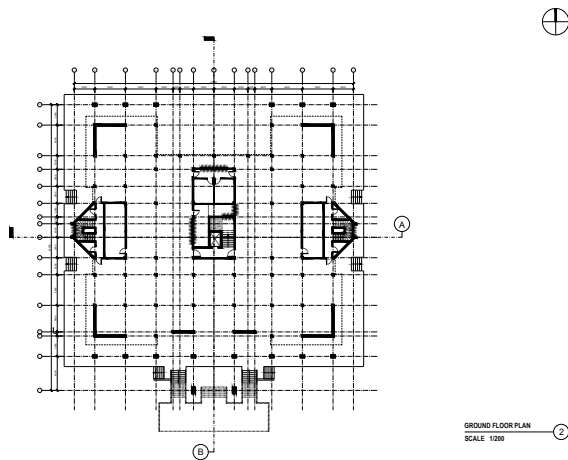
Location: Street 315, Royal University of Phnom Penh, Phnom Penh

Description: The library is one of the iconic buildings of modern architecture in Phnom Penh. The design allowed opening on the ground floor for day-time activities such as reading, meeting, and learning. Like other buildings, such as National Technical Training Institute and Round House, designed by Mam Sophana, the library was given the elegant columns that make the buildings stand out.

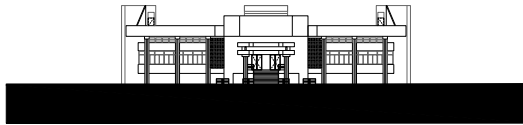
PLANS
SCALE 1:300

HUN SEN LIBRARY
2019

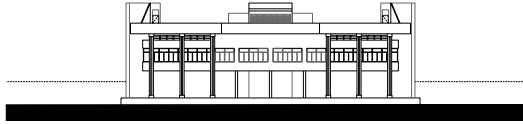

PLANS
SCALE 1:200

HUN SEN LIBRARY
2019

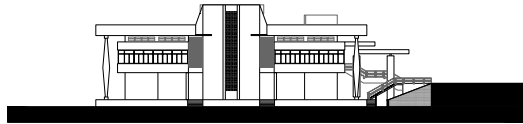
SOUTH ELEVATION
SCALE 1/200

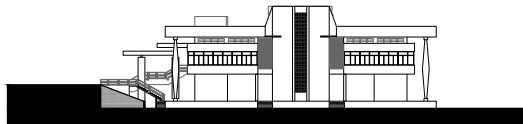
NORTH ELEVATION
SCALE 1/200

ELEVATIONS
SCALE 1/200

HUN SEN LIBRARY
2019

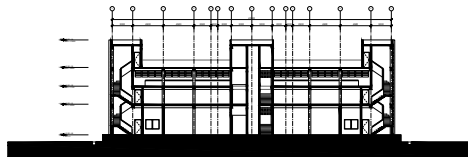
WEST ELEVATION
SCALE 1/200

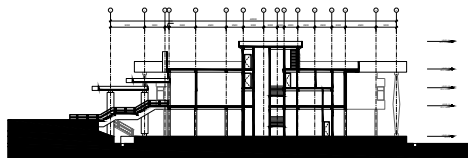
EAST ELEVATION
SCALE 1/200

ELEVATIONS
SCALE 1/200

HUN SEN LIBRARY
2019

SECTION "AA"
SCALE 1/200

SECTION "BB"
SCALE 1/200

ELEVATIONS
SCALE 1/200

HUN SEN LIBRARY
2019

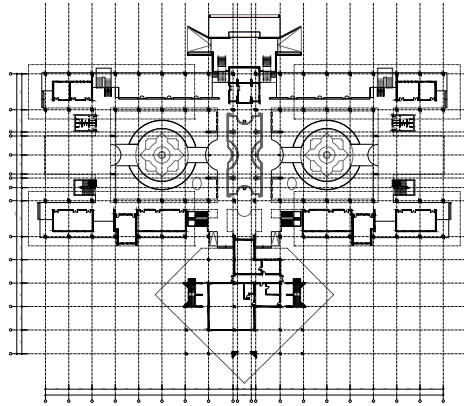
Faculty of Social Sciences and Humanities (RUPP Campus 2)

Architect: A group of Vietnamese architects

Inauguration: 1994 (?)

Location: Russian Federation Blvd. (110), Royal University of Phnom Penh
Phnom Penh Campus 2, Phnom Penh

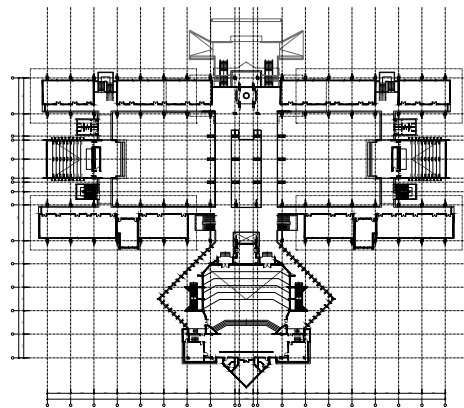
Description: The building was a gift from the Communist Party of Vietnam to the Kampuchea People's Revolutionary Party (KPRP). Originally, the school was designed for KPRP to promote socialism following political agenda at that time. After the withdrawal of the Vietnamese military, the building was given to the Ministry of Education, and the faculty of Social Sciences and Humanities was established in 1994.

GROUND FLOOR PLAN
SCALE: 1/350

PLANS
SCALE: 1/350

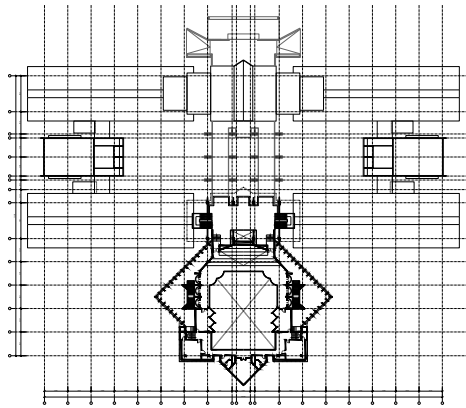
ROYAL UNIVERSITY OF PHNOM PENH 2
2019

FIRST FLOOR PLAN
SCALE: 1/350

PLANS
SCALE: 1/350

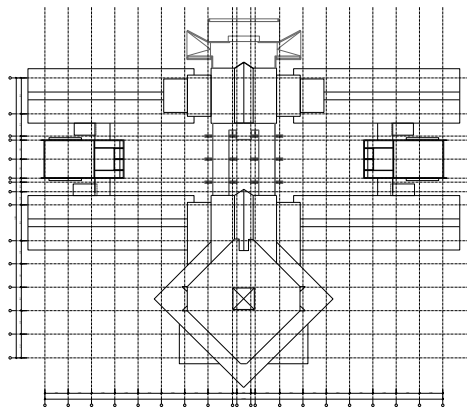
ROYAL UNIVERSITY OF PHNOM PENH 2
2019

SECOND FLOOR PLAN
SCALE: 1/300

PLANS
SCALE: 1/300

ROYAL UNIVERSITY OF PHNOM PENH 2
2019

ROOF PLAN
SCALE: 1/300

PLANS
SCALE: 1/300

ROYAL UNIVERSITY OF PHNOM PENH 2
2019

កម្មវិធីសាធារណៈ

បាឋកថា

ជាភាសាខ្មែរ និងអង់គ្លេស

ថ្ងៃសៅរ៍ ទី១២ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ម៉ោង ២:០០ រសៀល-៤:៣០ ល្ងាច នៅកន្លែងពិព័រណ៍

ការឆ្លុះបញ្ចាំងបង្ហាញប្លុកនយោបាយនយោបាយកម្ពុជាពេញតាមរយៈស្ថាបត្យកម្មទំនើប

ដោយ ប៉ែន សិរីបញ្ញា ស្ថាបត្យករ, នគរោបនីយករ និងនាយកគម្រោង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ

បាឋកថានេះ នឹងលើកឡើងអំពីគម្រោងសំខាន់ពីរនាសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម (ពហុកីឡាដ្ឋានជាតិ អូឡាំពិក និងគម្រោងតំបន់បាសាក់) ដែលឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីគំនិតនៃចលនាទំនើបកម្ពុជា និងការផ្លាស់ប្តូរនគរ រោបនីយកម្មនៅរាជធានីភ្នំពេញ តាំងពីទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៦០ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ន។ ពហុកីឡាដ្ឋានជាតិអូឡាំពិក ត្រូវបានរចនាឡើងដោយ ស្ថាបត្យករ វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ និងត្រូវបានចាត់ទុកជាការយកលំនាំតាមប្រាសាទអង្គរវត្ត។ សម្តេចនៅឆ្នាំ ១៩៦៤ ពហុកីឡាដ្ឋាននេះ បានទទួលព្រឹត្តិការណ៍ជាប្រវត្តិសាស្ត្រជាច្រើនដូចជា៖ កីឡា GANEFO និងទស្សនកិច្ចរបស់ ប្រធានាធិបតីបារាំង Charles de Gaulle នៅឆ្នាំ១៩៦៦ ក្នុងដង្ហែរយោធានៅ របបខ្មែរក្រហម និងកម្មវិធីសម្តែងសិល្បៈដទៃទៀត ។ នៅក្នុងទំនាក់ទំនងជាមួយ ពហុកីឡាដ្ឋានជាតិអូឡាំពិក គម្រោងតំបន់បាសាក់ ត្រូវបានរចនាឡើងជាតំបន់វប្បធម៌របស់ នរោត្តមសីហនុ សំរាប់ធ្វើការបង្ហាញវប្បធម៌ ទំនើបកម្ម និងសិទ្ធិផលរបស់សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម ។ វាជាគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ក្រុងសាកល្បងដំបូងមួយ ដែលធ្វើឡើងសំរាប់ការរស់នៅបែបទំនើប និងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធវប្បធម៌។ ក្រុមស្ថាបត្យករ នគរោបនីយករ និង វិស្វករអន្តរជាតិមួយ ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីជាជំនួយការដល់ស្ថាបត្យករ លុយ បានហាប់ និង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ រួមមាន៖ Gerald Hanning, Vladimir Bodiansky, Robert Hansberger, Gyoji Banshoya និង Nobuo Goto.

លុយ បានហាប់ - ស្ថាបត្យករខ្មែរ

ដោយ ម៉ូរីត្យ ហ៊ែននិង ស្ថាបត្យករ និងអ្នកស្រាវជ្រាវ

បន្ទាប់ពីបានត្រឡប់មកពីសិក្សានៅបារាំងក្នុងឆ្នាំ ១៩៥៩ លោក លុយ បានហាប់ ត្រូវបានតែងតាំង ជាប្រធានមន្ទីរនាយកដ្ឋានរៀបចំលំនៅដ្ឋាន និងទីក្រុង នៃសាលាក្រុងភ្នំពេញ និងបានបង្កើតក្រុមហ៊ុន ស្ថាបត្យកម្មផ្ទាល់ខ្លួនមួយ ។ ទោះបីគាត់ក្លាយជាស្ថាបត្យករ ដ៏មមាញឹកបំផុតម្នាក់នៃចលនាស្ថាបត្យកម្មទំនើប ខ្មែរក៏ដោយ គេមិនសូវដឹងអំពីស្នាដៃរបស់គាត់នោះទេ ហើយអគារជាច្រើនរបស់គាត់ត្រូវបានកម្ទេចចោលក្នុង រយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ ដូចជាអគារប៉ូលឌីងជាដើម ។ បាឋកថានេះ នឹងលើកឡើងអំពីការងារ និង ជីវិតដ៏សកម្មរបស់ លោក លុយ បានហាប់ ។

ទស្សនាវដ្តីស្ថាបត្យកម្ម

សហការជាមួយ ទេសចរស្ថាបត្យកម្មខ្មែរ KA-Tours

ថ្ងៃអាទិត្យ ទី១៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៩ ម៉ោង ៩:០០ ព្រឹក-១២:០០ ថ្ងៃត្រង់

ឥតគិតថ្លៃ ចំនួនកំណត់ ២៣ នាក់ ។ សូមកក់ជាមុនតាមរយៈ ០៨៩ ៨២១ ៧១២

កន្លែងជួបគ្នា៖ នៅមុខ ប្រៃសណីយ៍កម្ពុជា វត្តភ្នំ ម៉ោង ៨:៥០ ព្រឹក

យើងនឹងទស្សនាអគារនៅក្នុងតំបន់ប្រៃសណីយ៍ បន្ទាប់មកវិហារចិននិងអតីតវិហារគ្រីស្ទ និងបញ្ចប់ ដោយវិទ្យាស្ថានភាសាបរទេសនៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទភ្នំពេញ។

កម្មវិធីបញ្ចាំងភាពយន្ត

ថ្ងៃសៅរ៍ ទី១៩ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៩ ម៉ោង ២ រសៀល
នៅ បុប្ផាណា ផ្ទះលេខ៦៤ ផ្លូវ២០០

រស់ដោយសប្បាយ (១៩៦៩) ដោយ សម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ

និយាយភាសាខ្មែរ និងចំណងជើងរងភាសាបារាំង

ខ្សែភាពយន្តនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងពីជីវិតហ៊ីហាររបស់សង្គមអភិជនខ្មែរនៅក្នុងសម័យក្រោយឯករាជ្យ។ លោកស្នងការស៊ីប៉ូរ៉ាក់ និងអធិការសម្តែងបានចុះប្រតិបត្តិការចាប់បនល្បែងស៊ីសងលួចលាក់មួយនៅគីរីវិម្ស ដែលកាន់កាប់ដោយព្រះអង្គម្ចាស់ចន្ទាវង្ស។ ក្រោយពីព្រះអង្គម្ចាស់ចន្ទាវង្សត្រូវគេចាប់ដាក់ពន្ធនាគារមក ភរិយារបស់ព្រះអង្គគឺអ្នកម្នាងស៊ីប៉ូរ៉ាក់ គ្មានទីពឹងនឹង បានចំណាយពេលដ៏ល្អនេះស្នេហាស្និទ្ធជាមួយក្នុងរបស់ព្រះអង្គម្ចាស់ ។

កម្មវិធីបញ្ចាំងភាពយន្ត

ថ្ងៃសៅរ៍ ទី២៦ ខែតុលា ឆ្នាំ ២០១៩ ម៉ោង ២ រសៀល
នៅ បុប្ផាណា ផ្ទះលេខ៦៤ ផ្លូវ២០០

ជីវិតផ្លូវខូច (២០១៨) ដោយ នាង ការីថ, និយាយភាសាខ្មែរ និងចំណងជើងរងភាសាអង់គ្លេស

ភ្នំពេញនាពេលរាត្រី។ អ្នករាំហ៊ីបហាប់ប៊ីនាក់ជិះម៉ូតូតែមួយ ហើយឈប់នៅលើផ្លូវវាលភក់មួយស្ងាត់ជ្រងំ។ នឹក ដើរទៅរកទូរស័ព្ទ iPhone ដែលគាត់បានលើតាមគេថាបាត់នៅមុំនោះ។ ពិសិដ្ឋ និងជី និយាយពីក្តីសង្ឃឹមនិងកង្វល់របស់ពួកគេ ហើយ ពិសិដ្ឋ បង្ហាញពីរបាំស្ទីល Michael Jackson របស់គេ។ ពួកគេជួបជាមួយលក្ខណៈ ជានារីលក់ដូរតាមផ្លូវវិវ័យក្មេងម្នាក់ ដែលរទេះលក់របស់គាត់មានភ្លើងពណ៌ដ៏ឆើតឆាយ។ សុបិន្ត និងការពិតប៉ះទង្គិចគ្នា នៅពីមុខទិដ្ឋភាពក្រុងអភិវឌ្ឍថ្មី។

ជីវិតសិល្បករនៅមហោស្រពនេះ (២០០៥) ដោយ ប៉ាន់ រិទ្ធី, និយាយភាសាខ្មែរ ចំណងជើងរងភាសាអង់គ្លេស
នៅចំកណ្តាលរោងមហោស្រពទន្លេបាសាក់ ដែលបានឆេះនៅក្នុងឆ្នាំ១៩៩៤ សិល្បករខ្មែររៀបរាប់ពីជីវិតអស់សង្ឃឹម ទុក្ខលំបាកវេទនាក្នុងការរស់នៅ ការបាក់ស្បាតបន្ទាល់ទុកពីរបបខ្មែរក្រហម។ ខ្សែភាពយន្តនេះបង្ហាញពីជីវិតរបស់សិល្បករទាំងនេះ ដែលរស់នៅនិងធ្វើការនៅក្នុងអគារទ្រុឌទ្រោមនេះ ដែលជានិមិត្តរូបនៃការធ្លាក់ចុះទំនើបភាពដែលកសាងឡើងក្នុងសម័យក្រោយឯករាជ្យ។

បាបកថា៖ ការគាំងពិព័រណ៍បង្ហាញពីទំនើបភាពប្រកួតប្រជែងនៅកម្ពុជាសម័យក្រោយឯករាជ្យ

ដោយ វុធ លីល្លា សិល្បករ អ្នករៀបចំពិព័រណ៍ និងនាយកនៃគម្រោងសិល្បៈស-ស
ជាភាសាខ្មែរ និងប្រែជាភាសាអង់គ្លេស
ថ្ងៃសៅរ៍ ទី២ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ ២០១៩ ម៉ោង ៦:០០ ល្ងាច-៨:០០ យប់
នៅ ដំបូល ផ្ទះលេខ១៨E3 មហាវិថីព្រះសុធារស

បាបកថានេះ លើកឡើងពីសាច់រឿងប្រជែងគ្នាមួយចំនួន នៃពិធីតាំងពិព័រណ៍បង្ហាញពីទំនើបភាពនៅកម្ពុជា ក្នុងអំឡុងពេលក្រោយឯករាជ្យភាព ។ ក្នុងនោះរួមមាន ពិព័រណ៍អន្តរជាតិភ្នំពេញ ១៩៩៥, មហោស្រពអាមេរិក ១៩៩៦-៩៧, និងពិព័រណ៍បង្ហាញនៅឯសាលាពិព័រណ៍ នៃតំបន់បាសាក់នៅភ្នំពេញក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៦០ ។ ខណៈពេលដែលប្រទេសកម្ពុជាកំពុងស្វែងរកជំហរខ្លួនឯង ថាជាជួរឯករាជ្យមួយដ៏ទំនើប និងជាសមាជិកនៃសហគមន៍អន្តរជាតិនោះ កម្ពុជាក៏ត្រូវដើរដោយប្រយ័ត្ន ក្រោមឥទ្ធិពលវប្បធម៌ប្រកួតប្រជែងគ្នានៃសង្គ្រាមត្រជាក់ រវាងលោកសេរី និងប្លុកសូវៀត ។

Public Program

Talks

in Khmer and English

Saturday, 12 Oct 2019, 2:00-4:30pm

Exhibition venue

Reflecting on Phnom Penh's Urban Changes through Modern Architecture

by Pen Sereypagna, architect, urbanist, director of the Vann Molyvann Project

This talk examines two distinguished projects, Olympic National Sports Complex and Bassac Riverfront Project, in Sangkum Reastr Niyum era that reflect both ideas of Cambodian modern movement and urban changes in Phnom Penh from the 1960s until present. Olympic National Sports Complex was designed by the prominent Cambodian architect Vann Molyvann and considered as the interpretation of Angkor Wat temple. Inaugurated in 1964, the sports complex hosted a number of historical events such as GANEFO Games and the visit of French President Charles de Gaulle in 1966, military parade in Khmer Rouge regime, and cultural spectacles. In connection with the sports complex, Bassac Riverfront project was designed as Sihanouk's cultural precinct for showcases Cambodian modern culture and Sangkum Reastr Niyum's achievements. It was the first experimental urban development project dedicated to modern living and cultural infrastructures. An international team of architects, urbanists, and engineers was brought in to assist Lu Ban Hap and Vann Molyvann, including Gerald Hanning, Vladimir Bodiatsky, Robert Hansberger, Gyoji Banshoya, and Nobuo Goto.

Lu Ban Hap – A Cambodian Architect

by Moritz Henning, architect and independent researcher, Berlin

After returning from his studies in Paris in 1959, Lu Ban Hap was appointed Head of the Housing and Town Planning Department of the Municipality of Phnom Penh and founded his own architectural firm. Although he became one of the busiest architects of the New Khmer Architecture movement, little is known about his work, and many of his buildings have been demolished in recent years, such as the iconic White Building, others are expected to be demolished soon. The lecture gives an insight into the work and the exciting life of Lu Ban Hap.

Architecture Tour

in partnership with Khmer Architecture Tours

Sunday, 13 Oct 2019, 9:00am-12:00pm

Free guided tour, 23 people max, booking at: 089 821 712

Meeting point: in front of the Post Office, 8:50am

Tour covers the Post Office area, religious temples including the Chinese Grand Temple and the abandoned Sister Providence Church, and Institute of Foreign Language.

Film Screening

Saturday, 19 Oct 2019, 2pm
Bophana, #64, St 200

Le Joie de Vivre (1969) by Norodom Sihanouk, Khmer with French subtitle

The film portrays modern life of elite society in Cambodia after independence. Police captain Siporak and inspector Sam Baun raid the gambling place at Kirirom owned by Prince Chantavong. This gambling place is disguised as an orchid flower shop. As soon as Prince Chantavong is detained in jail, his wife, princess Sulpra spends her time having fun with her husband's nephew, and later with a wealthy hotelier. Prince Chantavong discovers everything after he is released from jail. But he still forgives his wife and starts a new life.

Film Screening

Saturday, 26 Oct 2019, 2pm
Bophana, #64, St 200

New Land Broken Road (2018) by Neang Kavich, Khmer with English subtitle

Phnom Penh at night. Three young hip-hop dancers drive a single motorbike and stop on a muddy deserted road. Nick leaves the others to look for an iPhone he heard was lost in the area. Piseth and Thy discuss their hopes and doubts, and Piseth shows his best Michael Jackson moves. They meet Leakhena, a young female street vendor whose cart is full of colors. Dream and reality collide within the backdrop of newly developed urban landscape.

The Burnt Theatre (2005) by Rithy Panh, Khmer with English subtitle

While much of Cambodia's cultural heritage was eradicated through the deaths of many artists during the Khmer Rouge era, the Preah Suramarit National Theatre remained standing throughout the Cambodian Civil War. Ironically, it was while the theatre was undergoing repairs in 1994 that it caught fire, was heavily damaged and has never been restored. The story centers on lives of some artists living and working at the deteriorated theater, a symbol of decline of modernity produced during the independence era.

Talk: Exhibiting the Contested Modern in Post-independence Cambodia

by Vuth Lino, artist, curator and artistic director of Sa Sa Art Projects
in Khmer with English translation
Saturday, 2 Nov 2019, 6:00pm-8:00pm
Dambaul #18E3, Sothearos Blvd.

This talk discusses various competing narratives of exhibiting modernity during Cambodia's post-independence including the 1955 International Exposition of Phnom Penh, the American Festival 1956-57, and the display at the Exhibition Hall of Phnom Penh's Bassac River Front during the 1960s. While Cambodia was seeking to position itself as an independent, modern state and a member of the international community, it also had to maneuver the contending cultural influences of the Cold War between the "Free World" and the Soviet bloc.

ពិធីសម្ពោធពិព័រណ៍
១០ តុលា ២០១៩
Exhibition opening
10 Oct 2019

↙ ↗
 បាត់កថា ដោយ ប៉ែន សិរីបញ្ញា និង ម៉ូរីត្ស ហ៊ែននីង
 ១២ តុលា ២០១៩
 នៅ កន្លែងពិព័រណ៍
 Talks by Pen Sereypagna & Moritz Henning
 12 Oct 2019
 at exhibition venue

ទស្សនាចរស្ថាបត្យកម្ម
 ១៣ តុលា ២០១៩
 Architecture tour
 13 Oct 2019
 ↘ ↙

កម្មវិធីបញ្ចាំងភាពយន្ត
 ១៩ និង ២៦ តុលា ២០១៩
 នៅ មជ្ឈមណ្ឌលបុប្ផាណា
 Film screenings
 19 & 26 Oct 2019
 at Bophana

មន្ទីរពិសោធន៍ស្ថាបត្យកម្មរបស់គម្រោង
 វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ
 The Vann Molyvann Architectural Lab

បន្ទប់អាន
នៅ កន្លែងពិព័រណ៍
Resource corner
at exhibition venue

ប្រាប់កថា ដោយ វុធ លីណូ
២ វិច្ឆិកា ២០១៩
នៅ ដំបូល
Talk by Vuth Lyno
2 Nov 2019
at Dambaul

ធនធាន Resources

បណ្ណសារ - គម្រោង / Archives - Initiatives

មជ្ឈមណ្ឌលធនធានសោតទស្សន៍បុប្ផណា
Bophana Audiovisual Resource Center
bophana.org

ពង្សប្រវត្តិគំបន់បាសាក់
The Genealogy of Bassac
genealogyofbassac.wordpress.com

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ
The Buddhist Institute
budinst.gov.kh

ប្រជាជនភ្នំពេញ
Humans of Phnom Penh
facebook.com/HoPPCambodia

បណ្ណសារចម្រៀងជំនាន់ ស៊ីន ស៊ីសាមុត
Cambodian Vintage Music Archive
facebook.com/CambodianVintageMusicArchive

ទស្សនាចរស្ថាបត្យកម្មខ្មែរ
Khmer Architecture Tours (KA-Tours)
ka-tours.org

បណ្ណសាររដ្ឋានជាតិកម្ពុជា
The National Archives of Cambodia
nac.gov.kh

ក្រុមព្រះសុរិយា
Preah Sorya Group
facebook.com/preahsoriya.kh

បណ្ណាល័យជាតិកម្ពុជា
The National Library of Cambodia
facebook.com/NLC.gov.kh

គម្រោងរោងកុង
Roung Kon Project
roungkonproject.com

បណ្ណសាររបស់ ពុំ មាសបណ្ណាល
Poum Measbandol's Archive

គម្រោង វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ
The Vann Molyvann Project
vannmolyvannproject.org

បណ្ណសារប៊ូលឌីងស
The White Building Archive
whitebuilding.org

សៀវភៅ - អត្ថបទ / Publications

Austin, Jessica. "Gender and the Nation in Popular Cambodian Heritage Cinema." Master's thesis, University of Hawai'i at Mānoa, 2014.

សៀវភៅកំនិងថែរក្សាខ្លួន ចុងសតវត្សទី១៩ ដល់សតវត្សទី២០
Chea, Narin and Ingrid Muan, ed. *Seams of Change: Clothing and Care of the Self in Late 19th and 20th Century*. Phnom Penh: Reyum, 2003.

Edwards, Penny. *Cambodge: The Cultivation of a Nation, 1860-1945*. Honolulu: University of Hawai'i Press, 2007.

Henning, Moritz. "Building a Legacy." *Phnom Penh Post*, July 11, 2015.

Loeung, Sakona and Sant Suwathcharapinun. "The Study of Private Modern Houses in Boeung Keng Kang Area in Relation to Public Modern Khmer Architecture and Urban Development of Phnom Penh in the 1960s." *NAJUA: History of Architecture and Thai Architecture* 14 (2017): 150-71.

Lors, Chinda. *Nhek Dim*. Phnom Penh: Lors Chinda Art Publishers, 2001.

ខ្មែរក្រុងមុខនឹងវប្បធម៌

Ly, Daravuth and Ingrid Muan, ed. *Cultures of Independence: An Introduction to Cambodian Arts and Culture in the 1950's and 1960's*. Phnom Penh: Reyum, 2001.

Mizerski, Jim. *Cambodia Captured: Angkor's First Photographers in 1860's Colonial Intrigues*. Phnom Penh: Jasmine Image Machine, 2016.

Muan, Ingrid. "Citing Angkor: the 'Cambodian Arts' in the Age of Restoration, 1918-2000." PhD diss., Columbia University, 2001.

Muan, Ingrid. "Playing with Powers: The Politics of Art in Newly Independent Cambodia." *Udaya: Journal of Khmer Studies* 6 (2005): 41-56.

Nelson, Roger. "Modernity and Contemporaneity in 'Cambodian Arts' after Independence." PhD diss., University of Melbourne, 2017.

Nelson, Roger. "Locating the Domestic in Vann Molyvann's National Sports Complex." *ABE Journal: Architecture Beyond Europe*, no. 11 (2017), <https://doi.org/10.4000/abe.3615>.

Nelson, Roger. "'The Work the Nation Depends On': Landscapes and Women in the Paintings of Nhek Dim." In *Ambitious Alignments: New Histories of Southeast Asian Art, 1945-1990*, edited by Stephen H Whiteman et al., 19-48. Australia: Power Publications & National Gallery Singapore, 2018.

Norindr, Panivong. *Phantasmatic Indochina: French Colonial Ideology in Architecture, Film, and Literature*. Durham: Duke University Press, 1997.

Pirozzi, John, dir. *Don't Think I've Forgotten: Cambodia's Lost Rock and Roll*. San Francisco: Argot Pictures, 2014

Ross, Helen Grant and Darryl Leon Collins. *Building Cambodia: "New Khmer Architecture" 1953-1970*. Bangkok: Key Publisher Company, 2006.

គំនូរនៅតាមវត្ត ដោយ សាន ផល្លា - ភ្នំពេញ៖ វែយ ២០០៧

Saphan, Linda. "From Modern Rock to Postmodern Hard Rock: Cambodian Alternative Music Voices." *Ethnic Studies Review* 35 (2012): 23-39, <https://doi.org/10.1525/esr.2012.35.1.23>.

Saphan, Linda. "Gendered Modernity in Cambodia: The Rise of Women in the Music Industry." *Khmer Scholar Journal* (Aug 2016). <http://khmerscholar.com/gendered-modernity-in-cambodia-the-rise-of-women-in-the-music-industry/>.

បុរីខ្មែរសម័យទំនើប ដោយ វណ្ណ ម៉ូលីវណ្ណ - ភ្នំពេញ៖ វែយ ២០០៤

Vann, Molyvann. *Modern Khmer Cities*. Cambodia: Reyum; Abingdon: Marston, 2004.

